SVENSK vindkraft

EN TIDNING FRÅN SVENSK VINDKRAFTFÖRENING • NR 2 • 2016

SVENSK VINDKRAFTFÖRENING FYLLER 30 ÅR

Tidiga vindkraftsbyggare
Vi minns pionjärerna

30-år med vindkraft
Sju ordföranden berättar sin historia

Statistik
Vindkraften har vuxit lavinartat, pressat priserna och gjort kärnkraften olönsam

NORDEX ANTI-ICING SYSTEM
Higher yields in icy climates

- Maximum yield even at sites prone to severe icing
- Avoiding ice formation on blades during operation ensures high availability levels
- Low power consumption of the system equates to even higher power output for the turbine
- Resilient solution integrated into the blade structure

The system is available for the turbines **N117/3000** and **N131/3000.**

www.nordex-online.com

NORDEX
We've got the power.

INNEHÅLL Nr 2 2016

FOTO: GUNNAR BRITSE

30 år av vindkraft

Vi har upplevt mycket genom åren, höga berg och djupa dalar, men det är resultatet som räknas, vi har nu fantastiska 16,5 TWh vindkraft i näten!

Sju ordföranden berättar

Från starten till idag. Sju personligheter berättar om sina erfarenheter. Var och en har satt sin prägel på Svensk Vindkraftförenings utveckling och vindkraftens starka frammarsch.

4 **Ledare**
Jeanette Lindeblad och Carl-Arne Pedersen om modern energi för hållbar framtid.

6 **Nyheter & Branschnytt**
De första vindkraftverken exporteras till utlandet där villkoren är gynnsammare. Italien och Irland är några av mottagarländerna.

9 **De första 30-åren**
Vi gör nedslag i historien.

10 **Turbulent och blåsigt** då föreningen bildades av konstnärsgänget med An Wennberg i spetsen, Olof Karlsson kämpade med protokollet då många viljor skulle samsas.

12 **Kåre Nyblom berättar** hur Preben Maegaard gavs sig på både Vattenfall och regeringen och menade att de gör ingenting för vindkraften. Vågorna gick höga, men resultatet blev gott. Svensk vindkraftförening såg ljuset.

13 **Medlemstidningens historia**.
Från kopierad Medvind till tryckt.

14 **Pionjärerna som gick före** är alla värda att minnas. De gjorde historia och banade väg för dagens storskaliga vindkraft.

16 **Sju ordföranden berättar** sin historia. Om då och nu och vad de tror om framtiden.

30 **Nuvarande ordförande** Jeanette svingar klubban mot ett spännande år.

32 **Alla vindkraftpristagare**. Stora eller små, alla har drivit på utvecklingen och banat väg där vi är idag.

33 **Tomas krönikör** ser bakåt men kunde inte hålla sig utan ser något litet framåt.

34 **Nedslag av 30-års arbete** för vindkraften.

36 **När seklet började** Örjan Hedblom berättar.

40 **Statistik** Hur vindkraften blommade ut och blev fullvuxen.

42 **Behövs ett nytt stödsystem?**
Gunnar Grusell har ett förslag.

44 **Har skatter en miljövänlig profil?**
Eller är vindkraften för duktig?

46 **Vi tar pulsen** på verksamhetschefen Ulla Hedman Andrén.

Jeanette Lindeblad | Carl-Arne Pedersen

”Vindkraft – modern energi för hållbar framtid”

När 30 år med Svensk vindkraftförening summeras i vår jubileumsutgåva, så kan vi inte låta bli att fascineras och imponeras över alla de visionärer och deras engagemang och passion över åren som vår förening har haft förmånen att omge sig med.

Än idag samlar föreningen mycket erfarenhet, engagemang och kompetens. Jag noterar att föreningens första ordförande, Bengt Simmingsköld började tro på vindkraften redan år 1976, tillika mitt födelseår. Vilken visionär Bengt var redan då. Det är mycket tack vare alla pionjärerna som vi 2015 stolt kan konstatera att vindkraften producerade hela 16,5 TWh av den totala produktionen vilket utgör 12,2% av Sveriges elkonsumtion. Dessutom med en rekordexport om hela 22,5 TWh.

Mycket vatten har runnit under broarna sedan dess – en evighet kan det tyckas. 30-år är dock en kort tid för den nödvändiga förändring och omställning som behövs för att klara kommande utmaningar och möjligheter för svensk vindkraft. Det är nu vi måste agera. Miljömålsberedningen har nyss lagt en rapport till Regeringen där man siktar mot 100% förnybart redan till år 2045 och för det behövs det 50TWh ny vindkraft, enligt flera olika studier.

» Alla ska med.

För att lyckas med de mål som vi har krävs förankring. Vi knyter an till de nyckelord som Fredrik Lindahl skrev i sin ledare vid föreningens 25-års jubileum. *Acceptans, Tillsammans, Roligt* – 3 nyckelord som är avgörande för att nå en lyckad förankring och för att skapa de medvetna energimedborgare som vi kommer att behöva. Svensk vindkraftförening arbetar vidare med devisen att ”Alla ska med”. Föreningen vill arbeta för samtliga aktörer på vindkraftsmarknaden och tror att, om det skapas möjligheter för den mindre aktören så kommer förutsättningarna även för den större finnas där. Vi anser att det är dags även för storföretagen att ta sitt ansvar för klimatet.

Dagens låga priser på el har sin orsak i dels dumpade priser på kol och övriga fossila bränslen. De låga elcertifikatpriserna har sin grund i 5 efterföljande varma vintrar med låg elkonsumtion samtidigt som vindkraften sedan 2012 har vuxit från 7,2 TWh (3,7 GW) till föregående år 16,5 TWh (6,0 GW). Utbyggnaden har hittills kunnat fortsätta tack vare en snabb teknikutveckling och allt lägre avkastningskrav hos investerarna, men bara det senaste året har en tydlig inbromsning skett – 2015 gick investeringarna ner med 50 procent.

I vår nya Affärsplan står det att läsa om våra strategier och mål samt vilka områden vi kommer att fokusera på de närmsta åren. Medlemsnytta står alltid högst på vår agenda. Tidningen Svensk Vindkraft arbetar vi ständigt med att utveckla. Vi har idag våra medlemsförmåner – elhandel NEAS, försäkring MARSH och juridisk rådgivning MAQS. Vi arbetar med att finna fler medlemsförmåner inför framtiden och önskar såklart en god dialog med Er alla medlemmar om vad som skapar värde för Er.

I handen håller Ni vårt Jubileumsnummer. Ett specialnummer som vi riktar ett stort tack till Örjan Hedblom för, som är ansvarig utgivare och chefredaktör för detta nummer.

Hoppas Ni gillar det.

Jeanette Lindeblad
Ordförande Svensk vindkraftförening

Carl-Arne Pedersen
Vice ordförande Svensk vindkraftförening

SVENSK VINDKRAFT är Svensk vindkraftförenings medlemstidning. Syftet med tidningen är att arbeta för vindkraftens fortsatta utveckling i hela landet, att nyansera debatten, förmedla forskningsresultat och information om teknisk utveckling samt att bevaka och granska såväl vindkraftsbranschen som myndigheters och politikers arbete.

SVENSK VINDKRAFTFÖRENING
Kansli: Kvarngatan 2,
SE-311 32 Falkenberg
Mobilnr: 076-71 60 550
Hemsida: www.svensk-vindkraft.org
E-post: info@svensk-vindkraft.org

SVENSK VINDKRAFT
Ansvarig utgivare & chefredaktör:
Örjan Hedblom nr 2 – därefter
Pierre Klasson
Layout: Brisell Axelsson grafisk form
Tryck: Trydells
Svanenmärkt papper Arctic Silk
E-post: redaktionen@svensk-vindkraft.org

#2 2016, ÅRGÅNG 21
Utgivare: Svensk vindkraftförening
ISSN: 1654-7934
Omslagsbild: Svensk vindkraftförenings jubileumslogga designad av Jesper Sjöstrand, Metamorf design.
Efter idé av Göran S Eriksson.

REDAKTIONSRÅD
I detta nummer: Ulla Hedman Andrén, Jeanette Lindeblad, Carl-Arne Pedersen.

PRENUMERATION 2016
Fem nummer kostar 500 kr (inkl moms). För medlemmar i Svensk vindkraftförening ingår prenumerationen.
Styckpris 125 kr.
För mer information om medlemskap se www.svensk-vindkraft.org
Bankgiro: 5842-2551

ANNONSER
Information på
www.svensk-vindkraft.org
Annonssäljare: Magnus Nordén

NÄSTA NUMMER
Augusti 2016.

TIPS OCH IDÉER
Skicka in synpunkter, tips och idéer till redaktionen@svensk-vindkraft.org. Redaktionen förbehåller sig rätten att korta och redigera insända bidrag.

SIEMENS

Siemens vindkraftverk SWT-3.3-130

Hög energiproduktion även den dagen det blåser lite mindre

Kan man bygga vindkraftsparker och vara en effektiv energiproducent även den dagen det blåser lite mindre?

Siemens SWT-3.3–130 är en vidareutveckling av våra direktdrivna vindkraftverk i kombination med special-anpassade aeroelastiska blad. Den nya modellen med en generatoreffekt på 3,3 MW och en rotordiameter på 130 meter är anpassad för att ge hög produktion under svenska vindförhållanden. Med tornhöjder på upp till 135 meter kan vindkraftverket anpassas efter olika vindkraftsparkers behov och förutsättningar.

2015E-006A

siemens.se/vindkraft

Olönsam vindkraft på export

Dålig lönsamhet i vindkraft gör att många väljer att plocka ner sina vindkraftverk och sälja dem till andra länder. Lågt elpris i kombination med lågt pris på elcertifikat, har lett till att många ägare av vindkraftverk har det ekonomiskt tufft just nu.

FOTO: MATS FLODMAN

Nedmontering av ett vindkraftverk på Visingsö som har sålts till Italien, där det ska sättas upp igen.

Den bristande lönsamheten har lett till att många ägare av framför allt lite mindre och äldre vindkraftverk väljer att plocka ner verken och sälja dem utomlands, bland annat till Irland och Italien.

På Visingsö träffar vi Erik Josefsson på ES Power som är en av dem som specialiserat sig på att montera ned vindkraftverk. Han och hans kollegor håller just på att montera ner ett 225-kilowattsverk med 30 meters navhöjd.

– Det har blivit ett 30-tal vindkraftverk som vi har monterat ner de senaste åren, de flesta i denna storlek, berättar Erik Josefsson.

På Visingsö fanns tidigare fyra vindkraftverk, i dag finns bara ett kvar. Det senaste som plockats ner ägdes av det kommunala bolaget Jönköping Energi.

Det låga elpriser gjorde att det inte var lönsamt förr bolaget att fortsätta underhålla det vindkraftverket så nu har det sålts till Italien. Där har de generösare statliga subventioner för förnybar elproduktion, förklarar Anders Alvin på Jönköpings energi.

– Ja, det handlar både om skillnader i stödsystem och i elpris, de har ju högre elpris än vad vi har i Sverige.

Vad tänker du om att det inte fungerar här i Sverige att låta funktionsdugliga vindkraftverk stå kvar och ticka på, men att det funkar i andra länder?

– Ja, det känns ju konstigt. Något annan kan jag inte säga utan så är det ju. ✱

Texten är hämtad från **sverigesradio.se** och är ett utdrag ur ett längre reportage. Reporter **Joel Wendle**, SR Ekot.

Markbygdenprojektet har tillstånd för tredje etappen

I mars kom tillståndet för stora Markbygdenprojektets tredje och sista etapp. Projektet väster om Piteå i Norrbotten går ut att bygga upp 1101 vindkraftverk i tre etapper. Detta innebär att Markbygdenprojektet nu har fått tillstånd att genomföra hela projektet med 1101 verk.

Redan 2010 fick man regeringstilllåtlighet med ett antal villkor samt en delegation till Miljöprövningsdelegationen vid länsstyrelsen i Norrbotten om fortsatt prövning av bolagets ansökan enligt Miljöbalken.

Beslutet kan överklagas till Mark- och miljödomstolen. ✱

Linda Jones, SVT

Sveriges energianvändning väntas öka

Efter några år av minskad energianvändning, tror Energimyndigheten nu att användningen i Sverige ökar de närmaste åren. Det beror på att industrin väntas gå bättre och att uppvärmningsbehovet ökat eftersom det förmodas bli kallare än de senaste rekordvarma åren. Befolkningen blir också större.

Energimyndigheten gör varje halvår prognoser för Sveriges tillförsel och användning av energi. Prognosperioden sträcker sig mellan 2015–2017. ✱

Pressmeddelande
Energimyndigheten

Lean Energy, 7,5 hp – Ta bort energislöserier i dina processer
En utbildning i 5 moduler, totalt 10 dagar · Start i Göteborg den 14 juni

Energisystem – Energisystemet idag och vägar mot hållbar utveckling
En utbildning i 2 moduler, totalt 4 dagar · Start i Göteborg den 19 oktober

Förbränningsteknik – Med fokus på fluidiserad bädd
En tredagarskurs i Göteborg den 18-20 oktober

Anmälan: **www.chalmersprofessional.se**

CHALMERS professional EDUCATION

SERVICE OCH UNDERHÅLL

SERVICEPROJEKT

KOMPONENTER OCH RESERVDELAR

ALL YOU NEED TO KEEP YOUR TURBINES RUNNING

Vad kan vi göra för er?
www.connectedwind.se
010-45 40 800

CONNECTED WIND SERVICES

SIME-Stromag
safety in motion

Reservdelar och service av bromsar och växlar i Knivsta

BRONCO
TRANSMISSION AB
Tel. 018-512000, www.bronco.se

Förnybara
GWh sökes

Vi förvaltar din elportfölj

Vi är ett av de elbolag i Norden som köper mest närproducerad, förnybar el och är vana vid att hantera stora volymer. Som erfaren direktaktör på elbörsen NordPool har vi både kunskapen som ger dig långsiktig lönsamhet och den administrativa kompetensen att förvalta din elportfölj.

Vill du veta mer?

Ring oss på 0470 – 70 33 83
alt 013 – 20 83 13 eller e-posta
produktion@bixia.se

Bixia
För mer närproducerad el

Vill du ha ett problemfritt ägande?

- Låt Eolus sköta din anläggning!

Eolus erbjuder kompletta drift- och förvaltningstjänster för vindkraftsanläggningar.
- Allt för att du ska få ett bekymmersfritt ägande.

Vill du veta mer om hela eller delar av denna tjänst till din anläggning?

Kontakta mig för genomgång av ditt behov.

THOMAS ANDERSSON
thomas.andersson@eolusvind.com
010-199 88 56

Eolus Vind AB är Sveriges första kommersiella vindkraftprojektör. Sedan starten 1990 har Eolus medverkat vid uppförandet av nära 500 vindkraftverk. Kunder till våra nyckelfärdiga anläggningar är markägare och närboende, småföretag, ekonomiska föreningar och vindkraftskooperativ, energibolag, fastighetsbolag, kommuner och landsting samt institutionella investerare. Bolaget är noterat på Nasdaq Stockholm Small Cap.

eolus™

010-199 88 00 | info@eolusvind.com | www.eolusvind.com

SVENSK VINDKRAFT-FÖRENING 30 ÅR

FOTO Gunnar Britse

Svensk vindkraftförenings medlemmar gick före och tog tidigt tjuren (kon) vid hornen trots utbrett motstånd och kan nu glädja sig åt att vindkraften blivit något att räkna med.

Det blåste då Svensk vindkraftförning bildades

Vetenskaplig information om vindkraft förmedlad med konstnärlig elegans väckte allas beundran när föreningen bildades. Resultatet blev fantastiskt minns SEROs Olof Karlsson.

Vid den tiden 1986, fanns ingen vindkraftförening i Sverige. An Wennberg på Gerlesborgsskolan i Bohuslän, ansåg att det var dags att starta en och att invigningen av utställningen *Vindens Kraft* var en lämplig tidpunkt. Därför kontaktade hon mig i egenskap av varande SEROs ordförande om hjälp att få igång en förening. Första steget blev att skriva samman ett väl genomtänkt stadgeförslag. Med familj och husvagn ställdes sedan färden till Bohuslän.

Utöver löftet till An att skriva ett stadgeförslag lovade jag också vara ordförande på mötet som skulle bilda en vindkraftförening. Ett drygt 40-tal konstnärer och tekniker deltog och mötet utvecklades mot att hela havet stormar med stora skillnader i synen på vad föreningen främst skulle syssla med samt styrelsens sammansättning. Flera från konstnärssidan hävdade att ledamöterna i styrelsen inte fick ha några kommersiella intressen i vindkraft utan bara ideella. Mot det ställde andra sig frågande om vad nytta en sådan förening skulle kunna åstadkomma om man inte hade någon djupare kunskap om vindkraft. Så böljade diskussionen i över en timma till dess att det blev avbrott för kaffe. Jag kände då viss bävan för hur detta skulle sluta och fann det ganska omöjligt att kunna sammanfatta alla förslag som vimlat i luften i ett dokument. Räddningen blev att jag direkt efter kaffepausen delade ut mitt stadgeförslag och gav deltagarna tid för genomläsning. Rädd för att få en ny diskussion, frågade jag direkt om stadgeförslaget kunde antas i befintligt skick och fick ett enhälligt ja och ingen emot. I stadgeförslaget ingick att Svensk vindkraftförening skulle vara medlem i SERO.

FOTO: GÖRAN GUSTAVSSON

Per Lilienberg och An Wennberg tar emot Birgitta Dahl (mitten) inför invigningen av Vindens Kraft.

Det gamla stadgeförslaget från 1986 har visat sig fungera genom åren utan större ändringar. Den nya styrelsen under Bengt Simmingskölds ledning kom snabbt igång med sitt arbete och riktade flera skrivelser till regeringen och myndigheter. Med Bengt som initiativtagare och jag som medhjälpare ordnade vi flera studieresor till Danmark med besök hos tillverkare och ägare av verk. SVIF utvecklade också ett bra och lärorikt samarbete med den danska vindkraftföreningen. Bengt organiserade också mässor på temat energi och data på sin arbetsplats, Önnestads Folkhögskola. Som invigare på mässan 1989 inbjöds dåvarande generaldirektören för Statens energiverk, Hans Rode. Med stort intresse satte han sig in i vindkraftens problem och speciellt risken av felinvesteringar på grund av bristande kunskaper. Flera sådana skulle allvarligt skada vindkraftens rykte och leda till onödiga förluster för entusiasterna. Bengts och mitt förslag var att staten borde satsa på informa-

tion till personer som tänkte bygga verk. Rode förstod problemet och tog fram medel till SERO för att inrätta två halvtidstjänster som vindkraftsrådgivare. Bengt och jag blev innehavare av de båda tjänsterna 1990, som förutom rådgivning, också gav oss möjlighet att informera politiker, energiverkschefer och myndigheter. Genom att utnyttja våra politiska kontakter, Bengt som landstingsman för folkpartiet och jag inom centern där jag under studietiden i Lund blivit god vän med Olof Johansson med flera blivande centertoppar i centerns högskoleförbund.

Med hjälp av bl.a. dessa kontakter lyckades vi få fram det första investeringsbidraget på 25 procent med start den första juli 1991. Eftersom den nivån var för låg agerade vi för en höjning till 35 procent som gällde under 1993. Med

> Jag kände då viss bävan för hur detta skulle sluta och fann det ganska omöjligt att kunna sammanfatta alla förslag som vimlat i luften i ett dokument.

mycket låga elpriser var även den nivån för låg. I det läget utformade vi ett förslag till ett stödsystem, senare kallat miljöbonus, spökskrev en riksdagsmotion som accepterades av två centerpartistiska riksdagsledamöter, Marianne Jönsson från Degerhamn på Öland och Birger Andersson från Sala. Nästa steg var att centerns energitalesman, den mycket kunnige och energiske Ivar Franzén, tog hand om motionen och lotsade den genom närings- och finansutskottet. Redan 1994 trädde lagstiftningen om miljöbonus i kraft.

Konstruktionen var att ägarna till vindkraftverk skulle få ett bidrag motsvarande elskattens höjd. Utbetalningen sköttes av det elbolag som köpte elen. I nästa steg drog elbolaget av utbetalat belopp från de elskatter man samlat in från elkunderna och skulle betala vidare till skatteverket. Genom den konstruktionen blev administrationskostnaden nära noll och under ett antal år höjdes miljöbonusen i takt med elskatten.

Administrationen inklusive elhandelsföretagens vinst på elcertifikathanteringen kostar nu elanvändarna cirka 800 miljoner kronor per år. ✱

OLOF KARLSSON
hämtat från Svensk vindkraft nr 1 2011

Kåre Nyblom 1986, om Vindens Kraft när föreningen bildades.

Stridiga vindar under albatrossen

Det blåste bra kring Gerlesborgsskolan i Bohuslän under de två augustidagar utställningen Vindens Kraft inleddes. Vindstyrkan utomhus motsvarades av stridande vindar i debatten i skolans samlingssal, som påminde om stäven på en atlantångare med en albatross svävande över diskussionens vågor.

DE HÄR DAGARNA var det många som hade mycket att säga. Högst talade en dansk. När han tog ett par rallarsvingar mot Vattenfall så behövdes ingen översättning. Broderliga aggressioner. Men nu handlade det om vad man kunde använda luften till – vindkraften. Det var det som symposiet handlade om. Efter ett års förberedelser drabbade man samman.

Från idé till verklighet. Ett försök att med konstens medel väcka tankar och närma idé till verklighet. Man hade bjudit in tekniken att dansa med. Och tekniken kom. Och jag tror att bägge förstod varandra litet bättre efter mötet.

Frågetecknen återstår

Och misstro består. Det fanns många frågetecken efter mötet i det solvarma Gerlesborg, särskilt kring vindkraftens ekonomi. Det handlade om storskalighet, kontra småskalighet, stora eller små vindkraftverk. Storindustri eller statlig kraftbyråkrati, högteknologi, entusiasm mot vänta-och-se. Gnäll och jämmer var det inte mycket av. Det skilde den här konferensen fördelaktigt från andra som tagit sikte på att stoppa kärnkraften. Hela tema var positivt – för något renare, en ofarligare energiform, för vindkraft.

Dansk attack

Dansken Preben Maegaard från Nordvestjysk Folkecenter inledde. Där forskas det kring alternativa energikällor, mest vindkraft. Han tyckte den svenska regeringens politik var allt annat än folklig och föga trovärdig. Det finns ingen dynamik. Det är riktigt illa, menade han. Och det här med Barsebäcks stängning är för danskarna en överlevnadsfråga. En katastrof där skulle lamslå hela Danmark. Därför krävs alternativa elkällor för att ersätta Barsebäck. Sedan berättade han om de första danska vindmöllorna som sattes upp på landet i Danmark, nära gårdarna. Man kallade dem ”Sancho Panza” och ”Don Quixote” till exempel. Och så är man stolt över sitt kunnande, och tyckte Danmark är bäst i världen. Och menade att Vattenfall uppträder ”fullständigt oanständigt” när man presenterar sina kostnadsberäkningar för en dansk mölla på prov på Gotland. – Detta har inget med ekonomi att göra, brände han av. Varför inte fråga 50 danska kommuner, vi provar hela tiden!

Det är den utvecklingen entusiasterna hoppas på. Olof Tegström har byggt ett fantastiskt ”nollenergihus”, där en vindmölla inte bara kokar kaffet, utan också producerar vätgas som bilen går på. Han tyckte att åtminstone hälften av forskningsanslagen för vindkraftsutveckling borde gå till försök i liten skala.

Det hade säkert varit givande om Birigtta Dahl och Vattenfall mangrant stannat och diskuterat med de första medlemmarna i Svensk vindkraftförening, som grundades under konferensens sista timmar. Det handlade ju bland annat om att ta tillvara den fond av teknologisk erfarenhet som också finns samlad här i Sverige.

Släpp vindkraften loss

På var sitt sätt handlade både Preben Maegaards danska röststyrka inlägg och Staffan Engströms mera lågmälda budskap om samma sak: ”Släpp vindkraftens loss – det är hög tid!”. Engström menade att det sker praktiskt taget ingenting på vindkraftens område i Sverige för närvarande. Man måste ta ett första steg, sade han.

Det var både allvarligt och roligt på konstnärsskolan i Gerlesborg. Utställningen, konferensen och de friska tagen. En äldre man – som inte var med på konferensen – frågade mig om det var seriöst, det hela, eller bara spektakel. Jag försäkrade honom att det var ett av de mest allvarligt syftande spektakel jag varit med om.

Sammandrag av förord till artikeln Vindens Kraft, publicerad sin helhet till föreningens 25-års jubileum. ✱

Örjan Hedblom

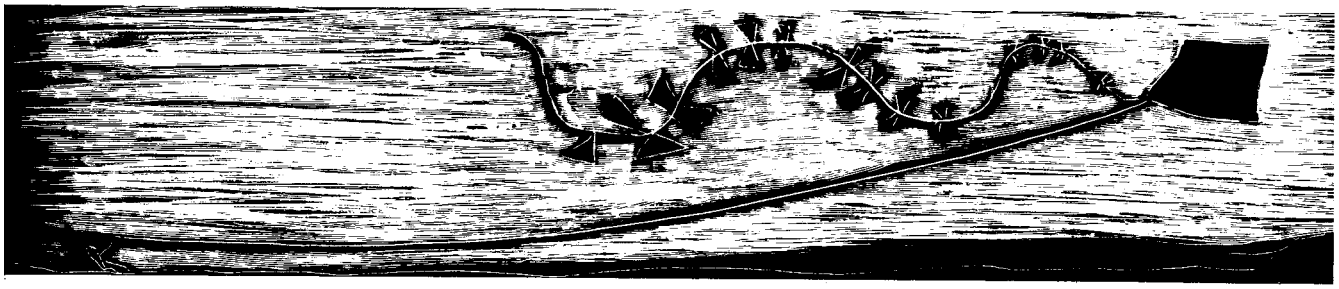

MEDLEMSTIDNINGENS HISTORIA

OMKRING 1996 startade Svensk vindkraftförenings dåvarande sekreterare Tore Wizelius föreningens medlemsblad Medvind. Det skickades ut i flera år i form av ett Nyhetsbrev på fyra eller åtta sidor. Kopierat i A4 format i omkring 300 exemplar upp till sex gånger per år.

Hösten 1998 ringde jag Tore och besökte honom i Stockholm. Han blev mycket förvånad då jag frågade om jag fick göra nyhetsbrevet. Han funderade en stund och sade: – Ta över skiten, jag tjänar inte mycket på den ändå. Sagt och gjort, redan drygt ett år innan jag började min anställning på Svensk vindkraftförenings kansli på halvtid 1 januari 2000, gjorde jag de första numren, utan bilder. Mycket kopierande, häftande och postande. Exempel på en tidig utgåva i bilden till höger.

2000. De första bilderna i svart/vitt, fortfarande var bladet kopierat och klammerhäftat.

2003 kom den första färgbilden och Medvind var nu på upp till 16 sidor. Fortfarande kopierad. Men samma år började en tryckt tidning ta form. Med tryckeriet som formgivare. Färg bara på vissa sidor för att spara pengar och på bara på 20 sidor; men i alla fall en tidning med fyra nummer/år. Genom åren anlitades flera olika tryckerier. Om det inte var för långt, åkte jag till tryckeriet och hämtade tidningarna för att spara tid.

Jag börjar med Vindprofilen, en person eller flera som gjort mycket för vindkraften. Det blev över femtio intervjuer med denna vinjett under min tid som ansvarig för tidningen. Serien fortsätter än idag.

2005. Svensk vindkrafts Matthias Rapp tyckte tidningen var bra innehållsmässigt; men layouten var under all kritik. Jag tog detta till mig och hittade en duktig layoutare, Margareta Brisell Axelsson, som höjde kvalitén på tidningen och fick till ett helt annat stuk på artiklarna och hela tidningen. Nu blev det en tidning värd namnet. Men fortfarande bara fyra nummer/år. Maggan kom att göra formgivningen av tidningen så länge jag var ansvarig,

2007, i slutet av året, kom nästa milstolpe. När vi skulle utöka utgivningen till sex nummer/år blev vi anmodade av PRV att registrera tidningen. Det visade sig att namnet Medvind var upptaget, en bostadsrättsförening hade ett vilande infoblad registrerat i detta namn. Trots mina ihärdiga försök att ta över namnet vägrade de. Snabbt skickade vi in namnförslaget Svensk vindkraft och fick detta godkänt. Till Matthias Rapps stora förtrytelse. De fick döpa om föreningen till Svensk vindenergi som de heter än idag. Tidningen blev nu helt i färg med upp till 64 sidor. Vinjetten Svensk vindkraft på förstasidan, skapad av Maggan Brisell Axelsson med Tore Wizeilus dubbelpropeller, är densamma än idag.

2011 Svensk vindkraftförening fyller 25 år, jubileumsnumret av tidningen Svensk vindkraft är på hela 66 sidor.

2013 tar journalisten Kajsa Olsson över ansvaret för tidningen med ny formgivare. Hennes sejour varade i drygt ett år. En rejäl kvalitétshöjning innehållsmässigt inleds.

2014, en bit in på året, tar journalisten Jonas Hållén över redaktörsskapet. Ytterligare ett lyft för tidningen.

2015 blev det en återgång till fyra nummer per år. Många läsvärda artiklar.

2016 ny redaktör Pierre Klasson från och med nummer 3 2016 och fem nummer planeras. ✱

Örjan Hedblom

De satte vindkraften på kartan

Modiga och tekniskt kunniga var de första vindkraftsbyggarna på 70- och 80-talen. Vid ingången till sista decenniet av århundradet kom fabrikstillverkade små danska vindkraftverk på plats och de fösta bolagen bildades.

VI HAR INTE GLÖMT pionjärerna som startade upp och gick före. Ibland med egna ihopskruvade verk av lastbilsdelar som bröderna Larssons snurra i Tjengvalde i Stånga på Gotland som blev till ett väl fungerade vindkraftverk. Visserligen bara en tid, när den första stormen kom, blåste verket ned. Det var svårt att dimensionera vindkraftverken så de höll i hårda vindar under hemmabyggenas tid. Men insikten växte fram allt eftersom. Jordbrukaren Alvar Petersson i Mönsterås byggde också ett verk av lastbilsdelar 1978 på 11 kW med 9 meters diameter och 15 m högt. Rotorn var tillverkad av helikopterblad. Därmed blev han en av de riktigt tidiga pionjärerna i vindkraft. Produktionen låg på mellan 6-8000 kWh per år.

Första Vestasverket

Första Vestasverket i Sverige, ett Vestas 55/11 kW, 15/23 visades först på Elmiamässan i Jönköping 1982 av Bernth Alexandersson i Vessigebro som sedan år 1983 under stor övertalningsförmåga lyckades sälja det till kycklingfarmaren Roland Bengtsson i Tågarp öster om Falkenberg. Bernth startade senare Vestasvind Svenska AB som importerade Vestasverk till Sverige. Vattenfall satte upp ett Vestas 55, 15/23 ett år senare på Näsudden, södra Gotland. Området som ur vindsynpunkt är ett av landets bästa.

I Sverige satte staten bocken som trädgårdsmästare genom att ge Vattenfall och andra kraftbolag uppdraget att utveckla vindkraften, enligt Tore Wizelius. Näringslivet satte samtidigt stopp för en ”förtida” avveckling av kärnkraften. En sanning som gäller än idag.

Storskaligheten gjorde verken omöjliga. I stället för som i Danmark börja småskaligt och skala upp, gjorde Vattenfall och Sydkraft tvärtom om, 2 och 3 MW verken Näsudden I och II och Maglarpsverket har gått till historien som omöjliga projekt att kommersialisera.

Små danska verk

Några andra exempel på tidigare startare var Bertil Alvetorp som satte upp ett Vind-Syssel verk vid Bösarp i Skåne 1987. Lantbrukare Elis Fritson byggde också ett Vind-Sysselverk i Tomelilla på 22/25, 1988. Lennart Blomgren i Lundsbrunn började med ett Vestas 99 kW verk hemma på gården 1989. I Snösbäck, Falköping, kom ett Wincon 99, 20/34 m på plats 1990. I Norra Kedum, Lidköping, ett Vestas 225/50, 27/30, 1991. De flesta var lantbrukare. Tidigt, redan 1990, byggde Sydkraft ett verk i havet i Nogersund utanför Blekinge, ett WindWorld 220, 25/37, ett av världens första i havet. Vid Amfunds, Gotland, byggdes 3 st WindWorld-verk 150 kW, 27/30, 1990 i Samfälligheten Gotlandsvind. I Lärbo, Gotland ett New Wind 55, 17/23, 1987 av lantbrukare Nils Gösta Wiberg, i Fole, Gotland. Ett WindWorld 150, 28/40, 1990, av lantbrukare Yngve Andersson som senare byggde många verk för sina stora morotsodlingar. Gotland var förebilden och visade vägen långt in på 1990-talet.

År 1987, menade pionjären Göte Niklasson från Hemse, visste vi nästan ingenting om vindkraft, men 1991 startade vi Vindkompaniet AB och började leta vindlägen på Gotland som sedan övertogs av samfälligheter, bildade föreningar där villaägare och lantbrukare ägde andelar som motsvarade deras förbrukning. En fantastisk idé. Göte ordnade en kortkurs i vindkraft sommaren 1988 och fick 85 anmälningar samma dag annonsen kom in. Kursen hölls av en föreläsare från Svensk vindkraftförening. Sista dagen bildades Gotlands Väderkraftförening. SERO och Svensk vindkraftförening var tidiga pådrivare när det gällde utbyggnaden av vindkraft i Sverige.

Nu kom de första vindbolagen

Ett annat exempel av bolag som bildades är Kattegatt Vind AB i slutet av 1989 av en grupp lärare med Göran Sidén i spetsen på tekniska gymnasiet i Halmstad. Det fick bygglov på fyra vindkraftverk. Två byggdes sommaren 1992 en mil söder om Halmstad.

Vindenergi Väst AB bildades i januari 1990 för att bygga ett 450 kW verk på Bohus-Malmön i Bohuslän. Det blev ett verk 500 kW på Mollösund 1994 i stället. Här var det entusiasten Erik Karlsson som stod för planerna. I Västergötland och vid Vänerns strand fanns 1991 flera danska verk uppförda. Några lantbrukare i Blekinge byggde också verk och även vid kusten i Kalmartrakten planerades för vindkraftverk. I Östergötland byggde Linköpings energi Elvina i oktober 1990. Jan Lövenvald på Braheskolan på Visingsö byggde ett vindkraftverk i december 1990. Motala energiverk satte upp ett på Hästholmen i Vättern i september 1991. Falkenbergs kommun med 250 kW Zephyrverk i Lövstaviken, 26/30, 1990, var tidigt ute.

Andra exempel på tidiga bolagsbild-

ningar och exploatörer i vindkraft är Eolus Vind AB med Bengt Simmingsköld, Slite Vind på Gotland. Ölandsvind AB med Olof Karlsson på Öland, författare till boken Vind 1 tillsammans med Tore Wizelius och en av grundarna till SERO. Ledsjö Vind AB med Lennart Blomgren och Österlenvind AB med Ola Jönsson. Alla tidigare byggare av vindkraftverk under 90-talet.

Göteborg var först med Vind-konsum. De första egna vindkraftverken var Set och Abel på Hjärtholmen i Göteborgs hamninlopp, invigda i februari 1993. Verken delades upp i 1100 andelar. Varje andel beräknades ge 1000 kilowattimmar per år och kostade 3000 kr. Medlemmarna betalade cirka 50 öre/kWh för elen de köpte av verket, men fick sedan tillbaka 24 öre/kWh som återbäring, 240 kr för en andel, om kalkylen höll. Återbäringen var dessutom skattefri. Andelarna såldes snabbt.

Rekordtillväxt

Vindkraften visade ett rekordsnabb tillväxt; under 1993 ökade den installerade effekten med 67 procent! Ännu bättre blev det när riksdagen klubbade igenom en miljöbonus i maj 1994 som Svensk vindkraftförening länge krävt. Men ännu gav inte vindkraften något nämnvärt tillskott till den nationella energiförsörjningen. Men desto mera regionalt. Gotland hade redan 1994 flera procent av sin elström från vindkraft. ✱

Källa: Vind del 1, 2, Tidningarna Medvind och Svensk vindkraft.

Örjan Hedblom

Vestas V-55/11 kW, Tågarp, Falkenberg i drift sedan 1983.

BENGT SIMMINGSKÖLD – en epokgörare i branschen

Bengt var med vid bildandet av Svensk vindkraftförening 1986 och blev något motvilligt dess förste ordförande. Intresset för vindkraft och förnybar energi började långt tidigare.

INTERVJUARE **Örjan Hedblom**

BENGT, UTBILDAD både som civilingenjör och civilekonom var tidigare lärare på en folkhögskola i matematik, fysik och data i många år innan vindkraften tog över.

Bengt berättar hur vindkraftsintresset började: Av en slump! Jag var handledare för en grupp arbetslösa gymnasieingenjörer på 70-talet som studerade olika energislag och besökte bland annat Tvindmöllan på Jylland som då höll på att byggas.

Sedan 1976 har Bengt trott på vindkraften. I serien Vindprofilen, år 2005 i vår tidning Medvind, frågade vi honom honom hur han trodde vindkraften i Sverige och världen skulle se ut 2015: Bengt: I Sverige en tio-dubbling och i världen kanske en tre-dubbling.

Idag har vi svaren: I Sverige fanns 509 MW vindkraft år 2005 och i slutet av 2015 var det 6028 MW installerat.

I världen var motsvarande siffror 59091 MW år 2005 och 432419 MW år 2015. Det var mycket bra förutspått av Bengt, särskilt för prognosen i Sverige.

Så gick det till när Svensk vindkraftförening bildades, Bengt berättar:

Det lyckade vindkraftssymposiet på konsthögskolan i Gerlesborg i Bohuslän i augusti 1986 varade i två dagar. Jag tog med mig min då åttaåriga dotter Rebecka och besökte symposiet i ett par timmar andra dagen, bland annat för att lyssna på Birgitta Dahl, dåvarande energiminister. Efter Birgittas framträdande skulle Svensk vindkraftörening bildas.

Olof Tegström, känd vätgasförespråkare, var tilltänkt som ordförande. An Wennberg kunde max ta viceordförandeposten hade hon klargjort. Ödet ville att Olof Tegström blev sjuk och inte kunde ta på sig ordförandeposten. Vad göra utan ordförandekandidat? Jo, som An Wennberg, spana febrilt över den församlade skaran människor, försöka hitta ett lämpligt offer och sedan gå till

A

»Så var jag i vindkraftsselen igen. Tjatade på politiker om stöd för vindkraften, insändare i tidningar. – Bengt Simmingsköld

attack. De flesta närvarande personerna tittade oroligt ner i golvet medan An spanade. – Du där borta i hörnet med den lilla flickan, ropade An.

– Du har ju lett en vindkraftförening i Skåne, Teravind, kan inte du ta på dig ordförandeposten. Det är inte så farligt, jag och många här kommer att hjälpa dig.

Jag hade inte många sekunders betänketid. Jag förstod att min familj inte skulle gilla ett ja-svar, men till sist vann min fåfänga. Svensk vindkraftförenings ordförande, det lät något!

Så var jag i vindkraftsselen igen. Symposium i Smygehuk, Önnestad, Stockholm med flera platser. Tjatade på politiker om stöd till vindkraften, insändare i tidningar. Artiklar i SERO-journalen med flera.

Svensk vindkraftförening fick fram investeringsstöd till vindkraften. Svensk industri ville inte satsa på vindkraft, det blev danskarna och senare tyskarna som kom att exportera vindkraftverk till Sverige.

Jag och Olof Karlsson arbetade några år som vindkraftsrådgivare åt NUTEK på var sin halvtidstjänst på sent åttiotal. Sedan tog Gunnar Grusell vid.

Kring 1990 kom de första vindkraftverken med effekten kring 200 kW att etableras i Sverige. 1991 startade Eolus Vind AB sin verksamhet med två stycken 225 kW vindkraftverk i Grönhögen på södra Öland. Lennart Blomgren och Anders Schönborg, då styrelseledamöter i Eolus, investerade själva i ett av de första verken i Grönhögen. Otroligt djärvt, tyckte jag då. Lennart Blomgren tog över ordförandeskapet i Svensk vindkraftförening kring 1993. Man fortsatte med två-dagars seminarier i samband med årsmöten, lobbying och annat opinionsarbete,

Många nya lokala vindkraftsbolag bildades efter inspiration av arbetet i och informationen från Svensk vindkraftförening och SERO och senare ViP och ViS har lett fram till elcertifikatsystemet som har satt fart på investeringarna i Sverige.

Vid årsstämman i Eolus Vind AB i januari i år lämnade Bengt sitt livsverk och blev friherre på riktigt. En semester i Västindien och Florida väntade.

Nu är hans passion för vindkraft visserligen kvar men styrelseuppdragen är allt färre med ålderns rätt. Cirkeln är sluten. Efter 40-år för och med vindkraften.

Ingen har som Bengt verkat och gjort så stora avtryck i främjandet av denna utsläppsfria och 100% förnybara elproduktionskälla. Spåret har varit spikrakt i med- och motgång.

Ett styrelseuppdrag som är kvar är i Blekinge offshore, cirka 500 vindkraftverk i Hanöbukten utanför Blekinge. En utbyggnad som i ett slag skulle bidra med 7–8 TWh förnybar el, nästan hälften av Sveriges nuvarande vindkraftproduktion. Ett stort och välkommet bidrag till elproduktionen i södra Sverige. Beslutet ligger hos regeringen.

Eolus, där Bengt varit styrelsemedlem från starten för drygt 25-år sedan tills nu; har utvecklats till ett av Sveriges största vindkraftföretag. Företaget har haft miljardomsättningar och har etablerat cirka 500 av alla vindkraftverk som uppförts i Sverige. Bolaget ligger från förra året på börsens Small Cap lista. ✱

Eolus Vind på Times Square i New York vid börsnoteringen 2015.

LENNART BLOMGREN – stor entreprenör i vindkraft

Lennart är den i särklass mest initierade och drivande ordföranden i Svensk vindkraftförening med sina 13 år. Inte nog med det, han är kanske Sveriges mest meriterade på den tidiga privata entreprenörsidan tillsammans med Bengt Simmingsköld.

INTERVJU OCH FOTO Örjan Hedblom

REDAN 1989 uppförde Lennart sitt första vindkraftverk hemma på gården Erikstorp i Lundsbrunn, ett Vestas 99 kW med 20 m rotordiameter. Ett verk som fortfarande är i drift. Det följdes senare av flera hemmavid, ett Vestas 850 kW och ett 2,0 MW Enerconverk.

Lennart var med från början som delägare i Eolus Vind AB och satt i dess styrelse. Sedan kom investeringar i ett verk på Öland och 1993 ett i Halland. Följt av Gotland. 1995 bildades Agrivind AB tillsammans med Anders Schönborg. Första verket uppfördes på Brommö i Vänern, en ö som saknade broförbindelse.

1998 var Agrivind med om att investera i tio verk utefter motorvägen i Falkenberg. Samma år byggdes första vindkraftparken i svenska fjällen, Rodovålsparken i Härjedalen. En park där flera försök utfördes med olika avisningssystem. Man har varit drivande i utbyggnaden i norra Sverige genom Vindgruppen i Sverige AB men också genom bildandet av Triventus AB. Även i Favonius AB är man huvudägare, vindkraft ute i havet utanför Falkenberg.

Lennart Blomgren, miljöminister Lena Sommestad och Bengt Simmingsköld, Billeberga, Svalöv 2003.

Vidare har man byggt en stor mängd vindkraftverk och fundament åt sig själva och andra vindkraftsbolag. Ett tag hade bolaget ett femtiotal 2,0 MW vindkraftverk kontrakterade. Lennart är vidare VD i Ledsjö Vind AB sedan starten 1992. Bolaget har i dag tio del- och helägda vindkraftverk runt om i Sverige. Ledsjö Vind AB ägs av fler än 500 aktieägare och är noterat på Al-

»I början av 1990-talet var vindkraften en helt ny företeelse som många betraktade som något som katten släpat in.

– Lennart Blomgren

ternativa aktiemarknaden. Listan kan göras betydligt längre.

Lennart är också smådjursveterinär med mottagning hemma på gården utanför Götene, kyrkvärd och jordbrukare med odlingar, ett femtiotal tackor och över hundra dovhjortar på sina marker. Vindkraften tar fortfarande tid, men mindre än tidigare.

För att nämna några frågor som Lennart jobbade med sina många år som ordförande i Svensk vindkraftförening, kan nämnas sänkningen av fastighetsskatten till 0,2% efter fem års intensivt lobbyarbete. Vidare var Lennart med och bildade Vindkraftsleverantörerna, idag Svensk vindenergi, han var initiativtagare till de mycket uppskattade årliga vindkraftsresorna i föreningens regi och även till Vindkraftens dag som startade 2003 och blivit en tradition. Lennart blev utsedd till Årets vindkraftspristagare 2011 för sina insatser i föreningen.

Vi frågar Lennart om sina snart 30 år med vindkraft.

Vad är det bästa med vindkraft?
Vindkraften ger förnybar el nästan helt utan utsläpp. En livscykelanalys av ett vindkraftverk visar att all energi som behövs för dess tillverkning och drift under alla år. inkluderande nedmonteringen, klarar det att producera på ca ett år.

Har du någonsin ångrat att du satsat helhjärtat på vindkraft?
– Nej.

Motståndet mot vindkraften blev alltmer intensivt genom Svenskt landskapsskydd oseriösa agerande. Märks något av motståndet idag?

– Tyvärr upprepas ofta samma felaktiga argument fortfarande och de vill inte se objektiva fakta om vindkraftens fördelar.

År 2005 delade du ut vindkraftpriset till Margot Wallström i Stockholm vid en minnesvärd stund på EU-kansliet. Minns du något av mötet?
– Jag minns mycket väl denna uppvaktning när vi överlämnade tavlan och diplomet, som hon tog emot med glädje. Motiveringen till priset var att hon på ett förtjänstfullt sätt arbetat för förnybar elproduktion i Europaparlamentet.

Vilket har varit det svåraste frågorna som ordförande att driva eller få förståelse för?
– I början på 1990-talet var vindkraften en helt ny företeelse som många betraktade som något som katten släpat in. Vindkraftsel kunde inte tillföra något, sade man. Men vi var ett bra gäng som förde fram fakta med möten på alla nivåer. Tore Wizelius skrev flera vindkraftsböcker, jag satt i Energimyndighetens Vindforskgrupp, Olof Karlsson, Bernth Alexandersson, Bengt Simmingsköld och Örjan Hedblom är exempel på personer som drog ett stort lass. Vi hade täta kontakter med regeringen, särskilt Miljödepartementet, Energimyndigheten, Boverket och Naturvårdsverket med flera. Det var otaliga resor för olika möten.

Vilka var de viktigaste frågorna du drev som ordförande?
– Skapa ekonomiska förutsättningar för att kunna bygga vindkraftverk. Miljöbonus, investeringsbidrag, först 25%, senare 35% och 9-öringen är exempel som vi lyckades med.

Ett annat ämnesområde var att informera vad vindkraften står för, både till allmänheten och myndigheter.

Bussresorna till fabrikanter och vindkraftparker i Danmark, Finland och Tyskland var mycket uppskattade.

Var det rätt att Svensk vindkraftförening inte gick ihop med Svensk vindkraft, idag Svensk vindenergi?
– Det var rätt och är det fortfarande. Svensk vindkraftförening ska vara oberoende för att kunna ha en neutral roll. I Svensk vindenergi är nätbolag och elbolag medlemmar och de kan i många frågor vara motparter för våra medlemmar. Svensk vindkraftförening ska givetvis samarbeta med de frågor som vi har gemensamt, exempelvis politiska remissvar med mera.

Nu byggs nästan bara stora projekt som finansieras av utländska pensionsfonder. Är det kört för enskilda att bygga vindkraft?
– Det är inte kört för mindre aktörer, men köparen måste ha en större plånbok eftersom bankerna har sänkt belåningsgraden för vindkraftsinvesteringar. I och med att maskinerna har blivit större och ger högre produktion så har priset per producerad kilowattimme sänkts kraftigt. Samtidigt har teknikutvecklingen gjort att fabrikanterna förutspår en längre livslängd, vilket gjort att avskrivningstiderna också förlängts.

Hade du en i din vildaste fantasi räknat med att vindkraften skulle gå från 1,0 TWh 2006 till hela 16,5 TWh förra året?
– Redan under 1990-talet ökade utbyggnaden mer än prognoserna från myndigheterna visade, och jag tror att utbyggnaden kommer att fortsätta. Om vi tar Danmark som exempel, har de i dag mer än 40 procent av sin el från vinden. ✱

MICHAEL HENRIKSSON – förnyare i en turbulent tid

Den trygga norrlänningen och Överkalixbon som för tio år sedan flyttade till Uppsala men numera är bosatt i Nykvarn utanför Södertälje får snart sin nya hybridbil Mitsubishi Outlander PHEV och kan pendla till kontoret i Solna på eldrift. Där jobbar han som Area Sales Manager Scandinavia på turbintillverkaren Gamesa med 6000 anställda globalt.

INTERVJU Örjan Hedblom

GAMESA WIND SWEDEN AB har just nu två projekt under uppförande som snart tas över av köparna. 18 stycken 2,0 MW turbiner för Vattenfall på godset Maltesholm på Linderödsåsen i Skåne och 6 stycken 2,5 MW turbiner utanför Örnsköldsvik för John Laing. Sedan är det ganska tomt på orderfronten, menar Michael, mest på grund av det generellt tuffa marknadsläget, de låga priserna i Norden ställer som bekant till det.

Årsmötet i Borgholm 2007 går till historien. Mötet blev turbulent. I tidningen Medvind nr 1 samma år hade branschen aviserat att bilda en gemensam organisation, rubriken var: Svensk vindkraft samlar hela vindkraftsbranschen.

På årsmötet var inläggen många och stundtals hetsiga. Både för bildandet av en gemensam branschorganisation SVIF och Svensk vindkraft och emot. En del talare var rädda för att ”idealisterna tappar kontrollen om vi lierar oss med kapitalet”.

– Vi måste se de vindkraftägare som redan har sina vindkraftverk och inte

bara värna om nya, var ett annat argument mot sammanslagningen. Efter handuppräckning blev röstresultatet 49 mot och 46 för att fatta ett beslut i frågan. Till saken hör att årsmötet i Falkenberg året innan gav mandat att i första hand samarbeta med Vindkraftleverantörerna i Sverige ViS och Vindkraftprojektörerna, VIP. Men någon gemensam branschorganisation blev det inte.

Hur ser du på resultatet då och idag så här långt efteråt. Var det rätt att det inte bildades någon gemensam branschorganisation?

Vi, från alla tre föreningarna som satt i den grupp som utformade förslaget, drev ett oerhört konstruktivt arbete och i mina ögon var det, även med facit i hand, synd att det inte blev en organisation. De tre föreningarna hade olika styrkor som tillsammans hade kunnat utgöra grunden till en väldigt stark organisation. Om jag sticker ut hakan lite så har vi ingen sådan idag.

Vad minns du mest av åren som ordförande?

Jag hade förmånen att i styrelsen få jobba med många väldigt engagerade människor. Ta till exempel Gunnar Grusell som är ”still going strong”. Också att med de, jämförelsevis, små resurserna hos SVIF producera tidningen och hålla alla andra kansliaktiviteter som resor och medlemssupport igång var fascinerande.

Hur kom du in i vindkraftsbranschen?

Som så mycket annat i livet var det en slump. Under en nattlig resa 1996 från Stockholm och hem till norrbotten såg jag vindkraftverket på Vårdkasen i Härnösand och på den resan är det. Lite grann kan man väl säga att cirkeln slöts (åtminstone första varvet) då jag medverkade i försäljningen av de ytterligare två vindkraftverken som byggdes där 2012.

I flera år har det nästan bara byggts stora projekt. Har tiden sprungit ifrån den enskilde byggaren av vindkraftverk?

Kanske inte tiden lika mycket som den tekniska utvecklingen och därigenom storleken (läs priset) på vindkraftverken. Större project blir också oftast kostnadseffektivare. Det första projekt jag var delaktig i var Seskarö, ett på den tiden 1997 enormt project, 28 vindturbiner på sammanlagt 7,5 MW! Byggdes sedermera med 5 x 1000 kW. Tiderna förändras som sagt var.

Är det något du kunde gjort annorlunda?

Förutom ätit mer, dansat mer och ägnat mer tid åt fritid istället för arbete så är nog svaret nej. Självklart med facit i handen är det saker som kunde gjorts annorlunda men ingenting som inte bleknar med tiden.

Hur mår vindkraftsbranschen idag?

Generellt bra. Som sagts i ingressen så har vi en besvärlig marknadssituation i dom nordiska länderna beroende på det låga elpriset. Men låga elpriser är ju inte av ondo så det får vi ta med jämnmod. I vissa andra delar av norra europa så pågår den utveckling som drivits långt i Sverige mot en marknadsanpassning, vilket jag tycker är av godo. Vindkraften måste på egna meriter kunna konkurrera med andra produktionsslag. Det kan den också när det gäller energipriset på nyproducerade kWh.

Vad måste till för att få lönsamhet i gamla och nya projekt?

I nya projekt framför allt att det finns ett behov av mer elenergi och att som sagts tidigare vindkraft är kostnadsmässigt konkurrenskraftig. I gamla projekt har tyvärr teknikutvecklingen missgynnat tidiga investerare genom att nya project producerar till en helt annan kostnad /kWh. Det här är emellertid ett problem som finns i all affärsverksamhet, risk. Visst är det lätt att tycka att ”någon” ska ta ansvaret för att elminera, reducera eller till och med betala för investerar-risken men som Rellingen sa; Fan trot!

Vad krävs av SVIF för att bygga en framtidstro i branschen?

Saknas den? För oss som varit med ett par decennier så har väl osäkerhet, missmod och hopplöshet snarast blivit ett normaltillstånd! Det som kanske är mest fantastiskt är att mitt i den dysterheten så har alltid tron på att det ordnar sig visat sig hålla. Och min uppfattning, nu liksom tidigare är att vindkraft är en parentes i historien. Våra barn och barnbarn (jag har 3) kommer återigen, såsom så många gånger förr att visa sig smartare, duktigare och mer uppfinningsrika än generationerna före. De kommer emellertid säkert liksom vi att upprepa en hel del av redan begångna misstag men i slutänden hittar dom lösningar på gamla och nya problem, inte minst såna som handlar om energiförsörjning. ✱

»I mina ögon var det, även med facit i hand, synd att de inte blev en organisation. – Michael Henriksson

JAN-ÅKE JACOBSON – en förnybar byggare

INTERVJU Örjan Hedblom

Jan-Åke Jacobson på 5400 m höjd i Himalaya i Nepal.

När jag når honom är han i full färd att bygga ett nytt vattenkraftverk hemma på tomten i Vessigebro utanför Falkenberg. En jättelik turbin på 600 kW med en beräknad produktion på 2 GWh. En komplettering för en tidigare, betydligt mindre turbin i en gammal kvarn.

JAN-ÅKE JACOBSON är en av veteranerna inom förnybar energi och vindkraft. Vindkraftspriset fick han redan år 2000. Som VD för Falkenberg Energi satte han tidigt kommunen på kartan som en av Sveriges främsta kommuner inom förnybar energi. Annars har Jan-Åke en bakgrund som ingenjör i elkraftteknik. Han har haft otaliga styrelseuppdrag, ordförande i Svensk Vattenkraftförening och ledamot i Sveriges Vindkraftkooperativ, ledamot i Falkenbergs Sparbanks styrelse och särskild ledamot i Mark- och miljödomstolen, för att nämna några. Sedan starten är han VD för Favonius AB som drivit Kattegatt Offshore med upp till 50 vindkraftverk i havet utanför Falkenberg. I slutet av föra året kom tillståndet; men detta har nu överklagats till Högsta domstolen.

Vi frågar Jan-Åke hur han ser på tiden som ordförande och hur den förnybara branschen mår idag.

Storhetstiden för vindkraften inföll under din ordförandetid. Sedan dess har det blivit svårare att driva vindkraftverk med lönsamhet. Hur ska branschen överleva?

– Svår fråga men jag är övertygad om, att branschen överlever. Den jobbar med ett av flera rätta energislag. Alla nya branscher har sina ”bubblor” och nu är det mycket tufft för dem som investerade, när det var som hetast. Det är inte omöjligt att bygga on shore i rätt vindläge i dag. Situationen i branschen pressar även leverantörer av vindkraftverk.

Vad minns du mest från åren du ledde Svensk vindkraftförening?

– Nja, jag ledde kanske inte utan det gjorde styrelsen. Det jag minns är

»Det är inte omöjligt att bygga on shore i rätt vindläge idag. Situationen i branschen pressar även leverantörerna av vindkraftverken. – Jan-Åke Jacobson

det goda samarbete vi hade i styrelsen och med kansliet. Sedan är det svårt att glömma den föreningsstämma då jag blev vald till ordförande. Det mötet innehöll en fråga om Svensk vindkraftförenings skulle verka som egen förening eller slås samman med Svensk vindkraft som senare blev Svensk vindenergi. Det var en ganska dramatisk omröstning. Jag minns också pärlor som den glädje vi spred, när vi delade ut det årliga Vindkraftpriset.

Finns det något som skulle kunnat gjorts annorlunda?

– Det finns det alltid men jag tycker att föreningsstämmornas och styrelsens beslut var väl avvägda vid varje tids förutsättningar. Efter en tid med facit i hand hade andra val kanske varit bättre.

Vilka frågor är de viktigaste för SVIF idag?

– Det viktigaste är att värna de mindre aktörerna, småskaligheten och mångfalden. Där gör jag jämförelsen med Svensk Vattenkraftförening. Den jobbar för aktörer med anläggningar upp till 10 MW. Det stora kraftbolagen driver de större vattenkraftverken, har egna nätverk och andra förutsättningar. Det är viktigt att det finns en förening och nätverk även för de många små aktörerna.

Att lyssna på rörelsen var viktigt tyckte du när du blivit ordförande. Nej till branschorganisationen Svensk vindkraft. Men krav på att samarbeta med VIP, Vindkraftprojektörerna och ViS, Vindkraftsleverantörerna. Hur gick det?

– Föreningsrörelser bygger på demokratiska beslut där varje medlem har en röst. De förslag som vann omröstningen då var rätt – då. Samarbetet var omväxlande bra och mindre bra beroende på ämnesområden. Det fanns en besvikelse hos en del som var svår att överbrygga. Medlemsantalet i Svensk vindkraftförening ökade och med ett synnerligen kostnadseffektivt kansli klarade vi även ekonomin.

Vad är de största utmaningarna vindkraften står inför idag?

– Ekonomin för dem som investerade när alla siffror pekade uppåt har det väldigt tufft idag. Det gäller att ”övervintra”. I en fri marknad gäller det att bedöma tillgång och efterfrågan på den vara man säljer. Branschen skulle i ett totalt energiperspektiv kunna jobba mer med att marknadsföra el från energikällor som inte medför klimatstörande avgaser eller annat långlivat avfall. El är en synnerligen effektiv energibärare. Att använda el från rätt källa innebär i ett totalt energiperspektiv en rejäl effektivisering.

Du var med om att ta initiativ till SVEF, Sveriges Vindkraftkooperativ? Vad var tanken bakom?

– Nja SVEF var bildat när jag kom in i bilden. Jag blev uppvaktad i min roll som VD för Falkenberg Energi av föreningens initiativtagare om ett samarbete där Falkenberg Energi skulle hjälpa till att förmedla föreningsmedlemmarnas el till deras uttagspunkter. Samarbetet var gott och Falkenberg Energi fick många nya kunder som köpte el utöver vad SVEF:s medlemmarnas andelar inte räckte till.

Favonius AB som driver Kattegatt Offshore initierades redan 1998 och projektet fick miljötillstånd i slutet av 2015 men det har nu överklagats till HD. Du har hjälpt till att driva projektet i många år. Hur tror du det kommer att gå?

– Jag har lärt mig att aldrig förutsäga ett domstolsbeslut; men jag hoppas naturligtvis att alla de utredningar vi genomfört som rejält höjt kunskapen om miljön i, över och kring Kattegatt vid Falkenberg ska visa att projektet kan genomföras och drivas utan betydande påverkan på människors hälsa och miljön.

Går det överhuvudtaget att bygga i havet med de låga priser på el- och elcertifikat?

– Inte idag men vi sökte en genomförandetid på tio år och fick åtta av Mark- och miljööverdomstolen. Jag har ingen kristallkula; men till inom en åttaårsperiod kan förutsättningarna radikalt ändras och eftersom det tar så lång tid att få miljötillstånd, kan det vara bra att ha ett färdigt.

Fyra kärnkraftsreaktorer ska avvecklas senast 2020. De återstående reaktorerna vill slippa effektskatten samtidigt som kostnaderna för förvaring av atomavfallet ökar. Hur ska den ekvationen lösas?

– Det enkla svaret är att omvandla effektskatten till en avfalls- och avvecklingsavgift. Vindkrafttillstånd är idag förknippade med att en garanti som säkrar avveckling av tillståndets vindkraftverk ska ställas till tillsynsmyndigheten innan ett bygge får påbörjas. Det är högst rimligt att de som utvinner energin i uranatomkärnornas klyvning också ställer motsvarande garantier.

Hur ska SVIF.s arbete för vindkraften utformas för att synas och bli en kraft att räkna med?

– Vi har redan varit inne på det. Genom att marknadsföra den el som utvinns från vindens kraft och tydliggöra för elanvändarna att de aktivt kan välja energikälla för sin el. Idag efterfrågas ursprungsmärkning på varor av allehanda slag. Det finns ursprungsmärkning även på el som garanterar dess energikälla men få elanvändare vet om det. ✱

FREDRIK LINDAHL – proffs i vindkraft

Vindkraftsintresset och engagemanget resulterade redan 2004 i en styrelseplats i Slitevind AB och senare VD för bolaget. Idag sitter han i Svensk vindkraftförenings styrelse.

INTERVJU Örjan Hedblom FOTO Fredrik Weerasinghe

VINDKRAFTSINTRESSET och engagemanget resulterade redan 2004 i en styrelseplats i Slitevind AB och senare VD för bolaget. Slitevind har också varit verksamma i flera länder utanför Sverige och har idag ett dotterbolag SABA Wind Oy Ab i Finland. De äger och förvaltar vindkraftverk i stor omfattning, mest i södra Sverige. Redan året därpå tog han plats i Svensk vindkraftförenings styrelse, blev vice ordförande 2006 och under tre år ansvarig för hela verksamheten.

Han har under åren varit med om att svara på remisser, deltagit i uppvaktningar och möten samt varit med att utforma Svensk vindkraftförenings nya profil som inkluderade att ställa krav på förenkling för att underlätta tillståndsprocessen och projektutvecklingen samt fortsätta ta fram fakta för att öka förståelsen för vindkraften.

Vi ställer några frågor till Fredrik. Jag når honom när han är på väg hem från Finland.

Vad gör du idag?

Idag arbetar jag i SABA Wind Oy Ab, Slitevinds dotterbolag i Finland. Finland idag är lugnare än för ett år sedan. Finland hade ett fastprissystem vilket idag är mer eller mindre fullt och de projekt som inte kom med väntar idag på vad som ska ske. Tidigast 2018 kommer det komma ett nytt system på marknaden. Jag är fortsatt aktiv i Slitevind, har repowering projekt i Skåne som jag driver samt en styrelsepost. I Slitevind har vi de senaste åren fått se över verksamheten och blivit mer eller mindre tvingade till att göra nyemissioner. Vi känner att vi är ur den värsta fasen och har nu gått in i en fas där vi investerar oss ur krisen.. Det känns bra, för drygt ett år sedan tog vi beslutet att gå från 75GWh till 150GWh inom fem år. Redan i slutet på 2016 kommer vi producera minst 120GWh

Vilka fotavtryck gjorde du under dina tre ordförandeår i Svensk vindkraftförening?

Jag vet inte om jag gjorde något större avtryck. Jag försökte göra föreningen synlig genom att vara väldigt mycket ute på konferenser och hade en hel del myndighetskontakter, där jag representerade föreningen. Sen var det ju styrelsens samlade kunskap med input från våra medlemmar som hjälpte mig och satte vår agenda. Interaktion med medlemmar är viktigt, oftast sker kommunikationen på årsmötet, vilket är för lite.

Vad anser du vara den viktigaste frågan då, respektive idag för Svensk vindkraftförening?

I grund och botten att det förs en politik för mer förnybart. Men tittar man enskilt så är det fortsatt elcertifikatsystemet och dess framtid. Problemet då och idag är att ingen har kunnat ge riktiga prognoser för systemets utveckling. En annan följetong är militären, de känns lite nyckfulla, med stoppområdena, möjligheten till repowering inom dessa, samt hinderbelysning.

Svensk vindkraftförening har haft några tuffa år ekonomiskt, nu ser det bättre ut. Vad har blivit bättre?

Precis som för andra aktörer på marknaden har föreningen fått känna av det pressade ekonomiska läget. För att vända det ekonomiskt kärva läget har vi generellt sparat i alla hörn. Vi har blivit bättre på att projektstyra vår verksamhet och har därför bättre kontroll på utgifterna. Dock arbetar vi för att våra medlemmar ska få det bättre och lyckas vi med detta; får vi det bättre.

»En annan följetong är militären, de känns lite nyckfulla, med stoppområdena, möjligheten till repowering inom dessa, samt hinderbelysning. – Fredrik Lindahl

En stor kostnadspost som vi har haft och fortfarande har är tidningen. Samtidigt är det vår viktigaste kanal både till medlemmar och andra externa vilka vi vill kommunicera mot vilket gör att vi prioriterar tidningen. Tidningen får kosta men dock inte hur mycket som helst. Vi säkerställer tidningen och ser på hur vi ska bli mer synliga utåt.

Var det bra att Svensk vindkraftförening och branschorganisationerna ViS och VIP, idag Svensk vindenergi, inte blev en gemensam förening?

Jag ser väl det lite som historia idag och inget som behöver diskuteras i oändlighet. Jag är av uppfattningen att det som för stunden blev ganska rörigt har blivit bra. De två föreningar som finns idag kompletterar varandra och fyller sina syften. Vi har i princip samma målsättning, men vägen dit ser vi lite olika på.

Priserna på el- och elcertifikat är mycket låga. Hur ska vi få upp dem?

Att priserna på elcertifikaten kommer stiga tror jag inte mycket på. Det finns för många färdiga projekt. När elpriset stiger något kommer något av dessa sättas igång vilket håller tillbaka certpriserna. Norge har nu bestämt sig för att bygga, efter justeringar på den norska marknaden verkar de nu komma igång. Detta kommer innebära att pressen på elcertifikatsystemet kommer bestå. Det finns för mycket tillståndsgivet för att det ska kunna påverka priserna uppåt. Där förändringen kommer ske är på elen, där kan det hända mycket på kort tid fast det inte ser ut så idag. Ser vi tillbaka sex år så var det väldigt få som trodde att priserna skulle kunna bli så låga som de är nu. Tyvärr kommer det innebära att en del kommer försvinna från marknaden och det blir de mindre som i störst skala som kommer ta smällarna. Det viktigaste är att det förs en politik som arbetar för en omställning av energisystemet.

Klarar vindkraftverken 25-års avskrivningar? För inte så länge sedan var det 15 år?

För en del aktörer finns det inget alternativ. För att de ska kunna klara sig ekonomiskt måste de förlänga sin avskrivningstid. Bara man sköter service och underhåll, är min uppfattning att maskinerna kommer klara det.

Under dina år i Svensk vindkraftförenings styrelse har vindkraften i Sverige gått från mindre än 1,0 TWh i årsproduktion till 16,5 TWh förra året. I år är det inte många projekt som förverkligas utan en stagnation sker. Är orsaken enbart priserna på el- och elcertifikat?

Absolut, samtidigt är det så systemet ska fungera. När vi har mycket förnybart pressas certifikatspriset vilket ska hämma utbyggnaden. Problemet är att elcertifikatsystemet inte har haft teknikutvecklingen med som parameter vilket gjort att projekt kunnat byggas pga pressade kostnader, vilket ingen förutsåg, de senaste åren. Det har gjort att det har byggts för mycket för snabbt. Det finns för stora osäkerheter vilka är svåra att få en överblick över speciellt för de mindre aktörerna. Samtidigt kan man inte säga att systemet inte fungerat då det genererat väldigt många TWh till en låg kostnad för konsumenterna vilket är politikerna framhäver som en succé. Tyvärr med många mindre aktörer som förlorare.

Vad är de viktigaste frågorna Svensk vindkraftförening måste jobba med?

Vi har vår Slogan *Alla ska med*, vi vill arbeta för alla aktörer på marknaden men tror på att ifall vi skapar förutsättningar för den mindre aktören så kommer förutsättningarna för den större också finnas där.

Av den roligare karaktären är det vårt 30-års jubileum i Kalmar nu i maj. Vi har WinterWind som är en årligt återkommande konferens om vindkraft i kallt klimat. Denna konferens, världens största för vindkraft i kallt klimat, är väldigt viktig för oss och skapar en väldigt stor publicitet världen över. Nästa år ska vi också arrangera WWEAs, Världsvindsföreningens, konferens WWEC2017 vilket blir en spännande utmaning.

Tidningen arbetar vi ständigt hårt med för att bibehålla och utveckla. Det kommer behövas fler tekniker.

Vi kommer arbeta mer med vår synlighet genom bl.a. annat medlemsträffar och politiker möten.

Vi har våra medlemsförmåner, elhandel NEAS, försäkring MARSH och juristrådgivning MAQS, förutom dessa arbetar vi för att hitta fler som kan skapa mervärden för våra medlemmar.

Lobba politiskt för bättre förutsättningar för vindkraften där ingår militären, fastighetskatten, hinderbelysning, m.m.

Vi har arbetat fram en ny Affärsplan för de närmaste åren. ✱

JOHANNA OLESEN – en framgångsrik affärsutvecklare

Johanna invaldes i styrelsen 2012 och blev 2013 ordförande med devisen som nya styrelsen myntade ”Alla ska med”. Perioden blev tung för branschen, låga priser på både el- och elcertifkat. Men ändå byggdes rekordmånga vindkraftverk under Johannas två år som ordförande, beslutsprocessen i branschen tog och tar lång tid.

Första kvinnliga ordföranden

INTERVJUARE Örjan Hedblom FOTO Adam Höglund

SKA VI KLARA vårt mål om 30 TWh vindkraft till 2020 måste alla vara med och bidra, menade Johanna i en ledare i Svensk vindkraft 2014.

Miljö har varit och är fortfarande ett ledord för Johanna. – Vi lever med en påtaglig verklighet: Klimatet håller på att haverera, vi måste bygga om vårt energisystem och vi har ett mål att nå, sa hon då.

Idag jobbar Johanna som affärsutvecklare på Öresundskrafts nätbolag som till den grad hamnat i en ny era. Här fyller hon sina dagar med framtidsprojekt inom digitalisering, energivisualisering och utbyggnad av smartare stadsdelar.

Vi frågar Johanna hur intresset för förnybar energi kom in i bilden?

– Jag arbetade med att göra traditionella produkter ”mer miljövänliga” på ett stort energibolag i nästan åtta år i början av min karriär. Det var helt naturligt att därefter ta klivet vidare till nya källor. Energi har den fantastiska kombinationen att den omfattar allas vardag och arbetsdag, samtidigt som det är avgörande för hur vi hanterar klimatfrågan. Kan man inte göra skillnad för samhället här, så vet jag inte var.

Är det fortfarande så att branschen saknar långsiktiga regler?

– Det beror på hur man ser på spelregler! I mitt nya jobb spanar vi mer och mer på utlandet, internationella trender och EU:s politiska beslut, för att i sin tur sia om vad som landar i Sverige och energibranschen. Tittar man på de satta reglerna här på hemmaplan och i nuläget, blir ju bilden klar för kortsiktig ja.

Du var med och utformade krav på regeringen 2014, bl.a. för att säkerställa 100% förnybart. Hur tänkte ni där?

– Vi skrev dem för att säkerställa att Sveriges nya regering, oavsett politisk inriktning hade samma ansvar här.

Vi ville visa på att det var viktigare än politisk färg eller nyans – att säkra Sveriges framtida energisamhälle.

Nu får man väl också se det som önskelista, eller blueprint, till Energikommissionen.

Det är inte *en* aspekt som säkrar utbyggnad av 100% förnybart – det var det vi ville visa på. Jag tycker det är en god cocktail av långsiktiga politiska ambitioner och konkreta inspel på hur man kan få aktörer i samhället, som näringsliv (ex storföretagare) och medborgare, att hoppa på tåget.

Men nej, det kan aldrig ha hänt så mycket som man önskar på 1,5 år när man brinner för något.

Ett annat krav var skattereduktion för mikroproduktion som skulle främja mångfald i ägandet? Har det hänt något på den fronten?

– Det har rört sig, men det krävs mer än regler för att stimulera intresset, därför är det så bra att se exempel på kommuner som lyckas nå ut, nya typer

av affärsmodeller som diskuteras för att engagera medborgare och olika storlekar av aktörer. Det finns många intressanta exempel utomlands, som kring delningsekonomi, etc.

Som ordförande var du med och utarbetade 3-årsplanen 2015–2017 som på ett dynamiskt sätt skulle ta organisationen in i 2017 och värdskapet för Världsvindskonferensen 2017. Hur resonerade ni?

– Tuffa tider för våra medlemmar betyder såklart tuffa tider för föreningen och vi var tvungna att ändra på rutiner, arbetssätt och sätta en plan som sträckte sig längre än till nästa årsmöte för att kunna modernisera och professionalisera föreningen. Det var benhårt jobb och i den planen är vi noga med att beskriva de insatser som gjorts för att långsiktigt säkra föreningens välmående (och därmed möjlighet att främja medlemmarnas intressen). Med ”städat” skrivbord ville vi sätta en plan som säkerställde att vi var starka nog att ta oss an framtidens utmaningar.

Jag tycker det är fel att säga att det ”bara” var för Världsvindskonferensens skull, även om jag är superstolt över att vi tog hem denna, vi var tvungna att göra ett omtag och planera långsiktigt och ansvarsfullt.

Som jag sa när jag lämnade över till Jeanette så är jag verkligen stolt över det som styrelse och verksamhet lyckades med – vi säkrade ekonomin, vi vände medlemsutvecklingen och vi stod igen med en samlad bild av vad vi ville i framtiden.

Orsaken till devisen ni myntade om att ”Alla ska med”, är det dags även för storföretagen att ta sitt ansvar för klimatet?

– Storföretagen var en av ”Alla” såklart. ✱

Fotnot: Johanna kommer tillsammans med Lars Andrén att vara konferencierer på Jubileumskonferensen.

»För att verkligen ha koll på morgondagens spelregler måste man titta utanför Sveriges gränser.

– Johanna Olesen

JEANETTE LINDEBLAD – är ingen nybörjare

INTERVJUARE Örjan Hedblom FOTO Kent Nilsson

Viktigare än någonsin, menar Jeanette Lindeblad, är att vindkraften får rätt förutsättningar och långsiktiga regler.

Runt 2009 var el- och certifikatspriserna höga liksom investeringskostnaden per kWh, över sex kronor. Bland politiker och myndigheter talades det om en ny folkrörelse. Nu är elpriset rekordlågt och de som investerade för sex–sju år sedan sitter fast med stora avbetalningar. I boken ”Historien om den svenska vindkraften” berättar Staffan Engström om de små ägarnas roll som ofta gått före, tagit riskerna och varit med om att utveckla tekniken. Utan småägarna hade vi inte varit där vi är idag, med ett åttioprocentigt stöd för vindkraften från det svenska folket och målet på 30 TWh vindkraft med den nya målsättningen, fortsätter Jeanette.

Idag jobbar hon på Renew Consulting & Construction, ett bolag som hon själv är initiativtagare till. Det är ett konsultbolag med ett tydligt fokus att erbjuda marknaden specialiserade konsulttjänster för vindkraft.

Hur länge har du varit i vindkraftsbranschen?

I hela 17 år har jag verkat för vindkraften i Sverige. Startade på Vestasvind Svenska AB 1998 som då fanns i Falkenberg. Sedan dess har jag varit verksam i olika företag i branschen. Under 2003 vara jag med om starten av Triventus Consulting. Där var tills jag startade eget 2013.

Förra året ökade medlemsantalet igen efter en lång tids nedgång. Hur ser det ut i år?

Det råder tuffa tider för våra medlemmar som gör allt för att hålla nere sina kostnader. Vi har lojala medlemmar som ser ett värde i medlemskapet i föreningen, vilket leder till att de behåller ett aktivt medlemskap. Vilket vi är väldigt glada för. Däremot har vi en naturlig avgång, då en del av pionjärerna faller bort.

Inför detta år ser det ut som medlemsantalet är oförändrat. Styrelsen har ett beslut på att öka medlemsnyttan ytterligare. Det hoppas vi ger ett positivt resultat hos vår befintliga medlemmar och även lockar nya.

Ett problem, anser du och hela branschen, är att handläggningen av tillståndsärenden tar alltför lång tid och tar exemplet Kattegatt Offshore. Hur ska vi kunna ändra på detta?

Ja. Kattegatt Offshore är en sak för sig. Redan när jag började på Vestas 1998 började arbeta med dåvarande Skottarevet. Nu hela 17 år senare har alla tillstånd slutligen vunnit laga kraft. Tålamod och uthållighet är något vi i den här branschen har fått lov att vänja oss vid.

Jag anser att Miljöbalken i grunden är ett bra verktyg. Jag upplever att den kommunala tillstyrkan har lett till en rad olyckliga och icke konsekventa beslut. Beslut som varierar väldigt mellan olika kommuner. Det beror givetvis på kompetens, tolkningar och subjektiva bedömningar, men det känns inte rättssäkert.

Jag tror att vi, var och en, måste rannsaka oss själva. Medvetna energimedborgare är något som vi i föreningen vill sätta på kartan, en medvetenhet hos individen är nyckeln till acceptans. Vi bedömer att en ägarstruktur och ett diversifierat ägande även i stora parker är viktigt.

Ett annat problem är de låga el- och elcertifikatspriserna. Två utredare på Sweco menar att subventioner av ny produktion i förnybar energi är en av orsakerna till lågt elpris, i åtminstone i fem år till. Vad tror du?

Det visar att det marknadsbaserade elcertifikatsystemet fungerar då det inte är ett stödsystem utan just marknadsbaserat. Under tredje kvartalet 2015 fanns betydande skillnader i elpriserna i hela EU, från 16 euro/MWh i Sverige till 58 euro/MWh i UK på kvartalssnitt.

Den inre marknaden inom EU bör förbättras med sådana alltför stora prisskillnader. Infrastrukturen med överföringar mellan länder skulle kunna förbättra situationen. EU-kommissionen har nyligen gjort en lista över särskilda

FOTO: MARTIN JOHANSSON, FALO

»Medvetna energimedborgare är något som vi i föreningen vill sätta på kartan. – Jeanette Lindeblad

energiprojekt för den inre marknaden. Allt för att uppnå EU:s energipolitiska mål.

Du som varit med länge, tänkte du att vindkraften skulle växa så snabbt som den gjort?

Jag var 22 år, när jag började med vindkraft och hade nog inte riktigt förstånd att tänka sund tillväxt. Vindkraften fullkomligt exploderade och jag liksom alla andra drogs med i utvecklingen. Visst har det under åren förekommit perioder med stagnation som sedan vänt igen, vilket är sunt. Men de sista åren har varit förödande. Politisk vilja och beslutskraft visar att det snabbt går att ställa om till förnybart genom utbyggnad av vindkraft.

Teknikutvecklingen av vindkraftverken har varit enastående och visst har jag många gånger funderat över hur stora verken egentligen kan bli och vad det är för faktorer som kommer att sätta gränserna i framtiden.

Vad måste till för att få fart på utbyggnaden av vindkraften igen?

Vi måste få tydliga, långsiktiga mål och ett system för förnybar el efter år 2020.

Beslutet om avveckling av fyra kärnkraftsreaktorer medför att 2870 MW försvinner med en produktion på 16–17 TWh. Detta gör det än mer viktigt att ersätta denna utan import av fossil el. Vi måste bygga ny och väderberoende elproduktion.

Den elintensiva industrin slipper avgiften till elcertifikatsystemet. Utbyggnaden av elnät till och från Sverige mellan nordiska länder och EU krävs i ett Europaperspektiv. Vi kan inte bygga framtidens energilösningar utan internationellt samarbete, inte heller att vindkraften ensam är lösningen.

Vi står inför en stor energiomställning med många utmaningar.

Vad jobbar föreningen med mest just nu?

Stödsystem efter 2020. Energimedborgare-ägarstrukturer. Utbildning-samhällsdialog-politiker. Försvaret-hinderbelysning. Europaperspektiv-nettoexport av el. Förberedelse av Världsvindskonferensen 2017.

Hur och var kommer den att äga rum? Hur många besökare har ett sådant event? En tredagars konferens med parallella seminarier på temat Democratic & Popular Windpower kommer genomföras 12–14 juni 2017 i samarbete med WWEA och sponsorer. Vi vågar idag inte spekulera i hur många besökare eventet kommer att få, vi arbetar med ett par olika scenarier. Detta år hålls konferensen i Tokyo.

Går du före med gott exempel som privatperson och har vindkraftsel hemma?

Självklart. Jag har sedan länge vindkraftsel via Sveriges Vindkraftkooperativ Ek.Förening

Vad är ditt största önskan att den nu 30-års jubilérande föreningen ska komma med i framtiden?

Först och främst hoppas jag på en lyckad och välbesökt tillställning i Kalmar 12–13 maj i samband med vår årsstämma. Jag har upplevt att det är många som har saknat just denna mötesplats som tidigare fanns i samband med Nationella Vindkonferensen.

Vidare hade jag önskat att jag kunde lova alla våra medlemmar och övriga vindkraftsintresserade att den uthållighet som vi har visat kommer att att ge positivt resultat inom en mycket snar framtid. ✱

Vindkraftpristagare

sedan priset började delas ut 1995.

Alla år har priset bestått av en unik akvarell med vindkraftsmotiv i stort format.

1995	Ivar Franzén
1996	Bengt Simmingsköld
1997	Göte Niklasson
1998	Olof Karlsson
1999	Bernth Alexandersson
2000	Jan-Åke Jacobson
2001	Kjell Svensson
2002	Carl-Ivar Stahl
2003	Tore Wizelius
2004	Åke Svensson
2005	Margot Wallström
2006	Mikael Segerström
2007	Mona Sahlin
2008	Energimyndigheten
2009	Vindkraftsamordnarna Ewa Hedkvist-Petersen, Agne Hansson, Olof Johansson och Lennart Värmby
2010	Linda Magnusson
2011	Örjan Hedblom och Lennart Blomgren
2012	Gert-Olof "Måns" Holst
2013	LRF
2014	Nätverket 100% förnybart
2015	Professor Lennart Söder

Vem det blir **2016** får vi veta under jubileumsdagarna den 13 maj!

Mona Sahlin med priset 2007.

Tomas Kåberger

ÅTERBLICK

När svensk Vindkraftförening bildades 1986 hade vi just sett ett fantastiskt år av vindkraftsutbyggnad i världen. Den totala generatoreffekten i världens vindkraftverk hade ökad med 150% på ett år. Men efter denna utbyggnad hade hela världen ändå inte lika mycket vindkraft som Västra Götalands län har idag.

De största, finaste, dyraste och mest olönsamma svenska kärnreaktorerna hade också tagits drift 1985. Elpriset var lågt. Riksdagen hade beslutat att befria ”avkopplingsbar” elvärme från skatt för att bolagen skulle kunna sälja mer el. Men efterfrågan växte ändå inte tillräckligt snabbt, så man hade också beslutat att subventionera reaktorerna med 5 miljarder kronor, kontant. Det kallades ”ersättning för försenat idrifttagande”.

Sedan dess har vindkraften utvecklats snabbare än någon trodde. Greenpeace publicerade 1999 en rapport om hur vindkraften skulle kunna byggas ut i världen. Trots att denna rapport ansågs pinsamt orealistisk när den kom ut, visade det sig 10 år senare att den överträffats av verkligheten. Ingen hade på 1900-talet förutsett att Kina skulle bli världens ledande vindkraftsnation. Så sent som 2005 passerade Kina 1 GW installerad effekt. Fem år senare passerade Kina USA vid 40 GW och blev det land som hade mest vindkraft i världen. Nu har man 145 GW.

Kring 2010 hade den svenska utbyggnaden också fart. Som bäst gick utbyggnaden 2012. Det året byggdes mer vindkraft i Sverige än i något annat land i världen – räknat per innevånare.

» Det året byggdes mer vindkraft i Sverige än i något annat land i världen – räknat per invånare.

Utvecklingen i Sverige skedde med politiskt stabila förutsättningar. Branschen plågades av hård konkurrens och betydande marknadsrisker. Men dessa förutsättningar fostrade företag som byggde vindkraftverk till låga kostnader.

Under 2014 deklarerade bl. a. EDP i Portugal och Danmarks Energistyrelse att vindkraft på land var det billigaste sättet att få ny elproduktion. Svenska Elforsk lyckades dra samma slutsats 2015.

År 2015 var det år då den globala vindkraften passerade kärnkraften i installerad effekt. Vid årets slut fanns 430 GW vindkraft medan kärnkraften stod ungefär stilla kring 380 GW.

Samtidigt föll elpriserna i norra Europa snabbt. Från 2010 till 2015 halverades elpriserna i både Sverige och Tyskland. De som investerat i vindkraft i Sverige har räknat med att kärnreaktorer stängs när de förlorade lönsamheten vid ett pris kring 30 öre/kWh. Lägre skulle elpriset inte falla.

Bolagen som äger reaktorer har prissäkringar som gjort att prisfallet inte omedelbart slagit igenom. Men vi står inför en situation som påminner om 1985: När kärnreaktorerna får ekonomiska problem kan riksdagen förmås att rädda dem. Denna gång genom att ta bort effektskatten utan att kräva att bolagen på andra sätt betalar för stora reaktorolyckor.

De som investerat 50–100 miljarder kronor i vindkraftverk därför att Sverige varit energipolitiskt stabilt skulle bli besvikna och förlora investerade pengar. Det skulle vara njutbart för reaktorägarna, men under decennier skada lusten att investera i framtidens svenska elförsörjning. ✱

Tomas Kåberger,
professor vid Chalmers tekniska högskola och ordförande i Japan Renewable Energy Foundation.

Nedslag i 30 år av arbete för vindkraften

Sedan föreningen grundades för 30 år sedan har intresset för vindkraft ökat lavinartat både i Sverige och i världen i övrigt. Redaktör Örjan Hedblom har sållat ut guldkornen ur historien där …

- medlemmar i Svensk vindkraftförening stått för den större delen av utbyggnaden av vindkraft i många år. Siktet är inställt på fortsatt deltagande i den väntande expansionen.
- många lokala vindkraftskooperativ bildas på 1980-talet, främst på Gotland.
- 1986, 9–10 augusti. Svensk vindkraftförening bildas på Gerelsborgsskolan i Hunnebostrand i Bohuslän av en grupp konstnärer och medverkan av Chalmers Tekniska Högskola.
- 1986, miljö- och energiminister Birgitta Dahl inviger utställningen Vindens Kraft 9 augusti.
- föreningen formulerar målen *att med förmedling av kunskap och information arbeta för att främja teknisk utveckling och samverka med och informera myndigheter, organisationer samt föreningens medlemmar om vindkraft*.
- föreningen ordnar studieresor om vindkraft till turbintillverkare och ägare av vindkraftverk i Danmark.
- föreningen instiftar ett vindkraftspris till personer som gjort insatser för vindkraften.
- 1989 och i början av 1990-talet organiserar föreningen och SERO ett antal självbyggarkurser med Gunnar Magnusson som huvudlärare och hans kompendium som läromedel.
- 1990 Bengt Simmingsköld ordförande och Olof Karlsson, sekreterare blir statliga vindkraftsrådgivare.
- 1990 Eolus Vind AB grundas, numera börsnoterat.
- 1991 Svante, Sveriges och ett av världens första vindkraftverk till havs, är i drift i Norgersund, Blekinge.
- 1991 ett investeringsbidrag införs på 25 procent på totala investeringskostnaden.
- 1991 Vindkompaniet AB startar sin verksamhet på Gotland, numera OX2.
- 1992 Boken Vind Del 1 utges med Tore Wizelius och Olof Karlsson som författare.
- 1992–1993 Tore Wizelius fortsätter med böckerna Vind del 2 och 3.
- 1993 Näsudden II, 3,0 MW, ”Matilda II”, tas i drift i juni.
- 1993 Maglarpsverket 3,0 MW i Trelleborg sprängs av ägaren Sydkraft trots att köpare finns.
- 1993 investeringsbidraget höjs till 35 procent.
- 1994 7,2 öre miljöbonus införs, som mest 18,0 öre tillbaka per producerad kilowattimme.
- 1994–1995 Gunnar Grusell är Nuteks vindkraftsrådgivare i samarbete med Svensk vindkraftförening.
- 1996 Tore Wizelius, sekreterare, ger ut nyhetsbladet Medvind sex till åtta gånger årligen.
- 1996 Åke Svensson inväljs som kassör och får ordning på ekonomin i föreningen
- 1998 Nioöringen per producerat kilowattimme tillkommer på initiativ av föreningen då elpriset sjunker drastiskt från februari 1997. Nioöringen finns under åren 1998–2003.
- 1998–99 Första HVDC-Light ledningen byggs från Näs till Visby för ökad vindkraftskapacitet.
- 1998 Bockstigen, Burgsvik, Gotland. Sveriges första vindkraftpark till havs med fem WindWorld 550 kW verk.
- 1998 Sveriges Vindkraftskooperativ bildas i Falkenberg.
- 1998 vingnav gjuts för export i Karlstad, numera i företaget Heavycast AB.
- 1999 full fastighetsskatt 0,75 procent för vindkraftverk införs efter att nya Miljöbalken kom.
- 1999 Vindens Kraft, utställningen från 1986 lever kvar, nu på SEROs center i Grönhögen på Öland.
- 2000 kanslitjänst på halvtid inrättas.
- 2000 föreningen har 350 medlemmar.
- 2000 Enercon startar torntillverkning på Kockumsområdet i Malmö.
- 2000 två studieresor per år, omväxlande till Danmark och Tyskland, två gånger går resan till Finland.
- 2001 föreningen bildar Vindkraftsleverantörerna vid möte i Jönköping, numera fristående Svensk vindenergi.
- 2003 kanslitjänsten utökas till sex timmar per dag.
- 2003 ett nytt utbyggnadsmål till år 2016 på 17 TWh el från förnybara elkällor, 10 TWh från 2002 till 2010 och ett planeringsmål på 10 TWh vindkraft till 2015.
- 2003 elcertifikaten införs, ett gemensamt utbud av el och elcertifikat från cirka 500 vind- och vattenkraftverk och ramavtal tecknas med tre elhandelsbolag tillsammans med SERO.
- 2003 det tio procentiga investeringsbidraget försvinnner då elcertifikaten införs första maj, även nioöringen går i graven.
- 2003 ombildas nyhetsbrevet till tidningen Medvind med bilder, delvis i färg.
- 2003 serien Vindprofilen i Medvind startar.
- 2003 Vindkraftens Dag startar på initiativ av föreningen, blir årligt återkommande.
- 2003 Vingnav gjuts i Guldsmedshyttan, numera Vestas Castings.
- 2004 första moderna 3,0 MW-verket invigs på Näsudden, Gotland. Ett danskt Vestas V-90 vindkraftverk.
- 2004 första områdena för riksintresse för vindbruk kommer. Jämställda med övriga riksintressen.
- 2005 miljöbonusen börjar trappas av, extra miljöbonus för havsbaserad vindkraft införs.
- 2005 föreningen lyckas sänka fastighetsskatten till 0,2 procent efter nästan fem års lobbyarbete.
- 2005 kanslitjänsten är nu på heltid.
- 2005 grafisk formgivning av Tidningen Medvind lyfter utseendet.
- 2006 bokföringen och så småningom annonsförsäljningen för tidningen upphandlas externt.
- 2006 miljöbonusen börjar trappas ned för att vara helt borta 2009.
- 2006 föreningens 20-års jubileum firas med konferens och jubileumsmiddag med underhållning i Falkenberg. Miljöminister Mona Sahlin invigningstalar och en kinesisk delegation deltar.
- 2007 försök till samgående med Svensk vindenergi avslås av medlemmarna.
- 2007 Svante, Norgersund, tas ned efter tagits ur drift 2004.
- 2007 Dynawind i Kristinehamn startar torntillverkning.
- 2007 efter växellådshaveri i januari, upphör Matilda II, 3,0 MW på Näsudden, Gotland med elproduktion.
- 2008 Riksintresse för vindbruk omfattar nu 423 områden i 20 län med tillsammans drygt två procent av Sveriges yta efter revidering. Kriterier: minst 6,7 m/s i årsmedelvind.

2008 Nätverk för vindbruk bildas med Energimyndigheten och fyra noder. Svensk vindkraftförening medverkar.

2008 Matilda II, 3,0 MW-verket på Gotland sprängs i juni. Verket har världsrekord i produktion för ett enskilt verk med 61,4 GWh.

2008 Lillgrund 48 stycken 2,3 MW-verk i havet söder om Öresundsbron gör Malmö stad till den kommun som har mest installerad effekt i landet.

2008 Tidningen Medvind byter namn till Svensk vindkraft och får nuvarande utseende.

2008 Tidningen Svensk vindkraft utkommer med sex nummer per år.

2008 planeringsmål för vindkraft formuleras, vilka omfattar 30 TWh, varav 20 TWh på land och 10 TWh till havs. Ett utbyggnadsmål på 25 TWh el från förnybara energikällor gäller för år 2025.

2008 föreningen arrangerar årligen konferensen Winterwind, vindkraft i kallt klimat.

2009 miljöbonusen borttagen även för havsbaserad vindkraft, på slutet tolv öre per kWh.

2009 ett nytt fabrikat, Kenersys på 2,5 MW effekt, byggs på platsen för Näsudden II. Ägare Vattenfall Vindkraft AB.

2009 kontrakt med konsult i vindkraft, 20 timmar per månad tecknas. Mest för olika projekt vi deltar i.

2009 Nytt rekord i installerad vindkraft, 512,4 MW, en ökning med 50 procent från föregående år

2010 Vindpark Vänern invigs av hertig Carl Philip. Tio stycken 3,0 MW-verk. Första stora parken i en insjö.

2010 Havsnäs i Strömsund, Jämtland invigs. Största parken på land med 48 stycken 2,0 och 1.8 MW turbiner.

2010 ett redaktionsråd för tidningen Svensk vindkraft inrättas.

2010 fyra av Vindpark Vänerns tio vindkraftverk är bäst producerande av alla verk under juni–november.

2003–2010 priset på elcertifikat varierar kraftigt, från 12 till 37 öre per kWh.

2010 Flera nya leverantörer på marknaden. Fuhrländer, Gamesa, GE Wind, Kenersys, Siemens, Suzlon.

2010 Nytt rekord igen, totalt installerades 603,8 MW.

2010 föreningen har omkring 2 000 medlemmar, många vindkraftsägare.

2011 revidering av områden för riksintresse för vindbruk kommer från Energimyndigheten.

2011 Temanummer i varje nummer av tidningen Svensk vindkraft.

2011 25-års jubileum 12–13 april i Varberg.

2011 Ny svensk vindkartering, upplösningen ökas från 1 km2 till 0,25 km2. Energimyndigheten kommer att använda detta i arbetet att uppgradera riksintresseområdena.

2012 De två första kinesiska verken installeras i Molkolm i Värmland. De är på 3,0 MW vardera av fabrikat Sinovel.

2012 Sveriges och Nordens största vindkraftverk, Göteborg Wind Lab på 4,1 MW, navhöjd 88,5 m och 113 m rotordiameter, uppförs vid Arendal i Göteborg. Beräknad produktion är 15 miljoner kWh/år. En HVDC-anläggning för test av olika nätförhållanden.

2013 Ulla Hedman Andrén ny verksamhetschef, Örjan går i pension efter 14 år.

2013 En rapport visar att vindkraften sysselsätter 300 årsarbeten i Jämtland, en ökning med 100 jobb från året innan.

2013 Efter intensivt lobbyarbete blir Svensk vindkraftförening nominerade av World Wind Energy Association, WWEA, att arrangera Världsvindskonferensen 2015 eller 2017.

2014 Den uppdaterade tredje marknadsöversikten över Småskalig vindkraft, har framtagits av Sven Ruin på uppdrag av Svensk vindkraftförening i samarbete med Energimyndigheten. Rapporten består av 15 vindkraftverk upp till 100 kW märkeffekt.

2014 Förnybar energi har ökat med 30 procent till 51 procent; vilket är över EU:s direktiv om 49 procent till 2020. Sex år tidigare än beräknat.

2015 Uppförandekoden för vindkraft som tagits fram av Svensk vindkraftförening och Svensk vindenergi för att systematiskt arbeta för ökat ansvarstagande, får stöd av Sasja Beslik, en av Sveriges främsta experter på hur företag ska göra affärer på ett ansvarsfullt sätt.

2015 Vattenfall blir huvudsponsor för Svensk vindkraftförenings konferens Winterwind i Piteå 2–4 februari för andra gången. (Första gången i Sundsvall 2014 och sedan 3:e gången i Åre 2016.)

2015 Nu är det klart. Vi får arrangera Världsvindskonferensen 2017. Den kommer att äga rum i Malmö.

2016 Elcertifikaten har inte märkbart ökat av den höjda kvotplikten från 1.1.2016. Ökningen innebär att förnybar energi ska uppgå till 30 MW år 2030. De låga priserna på el-och elcertifikaten består.

Ackumulerad installerad effekt i vindkraft i Sverige 1982–2015

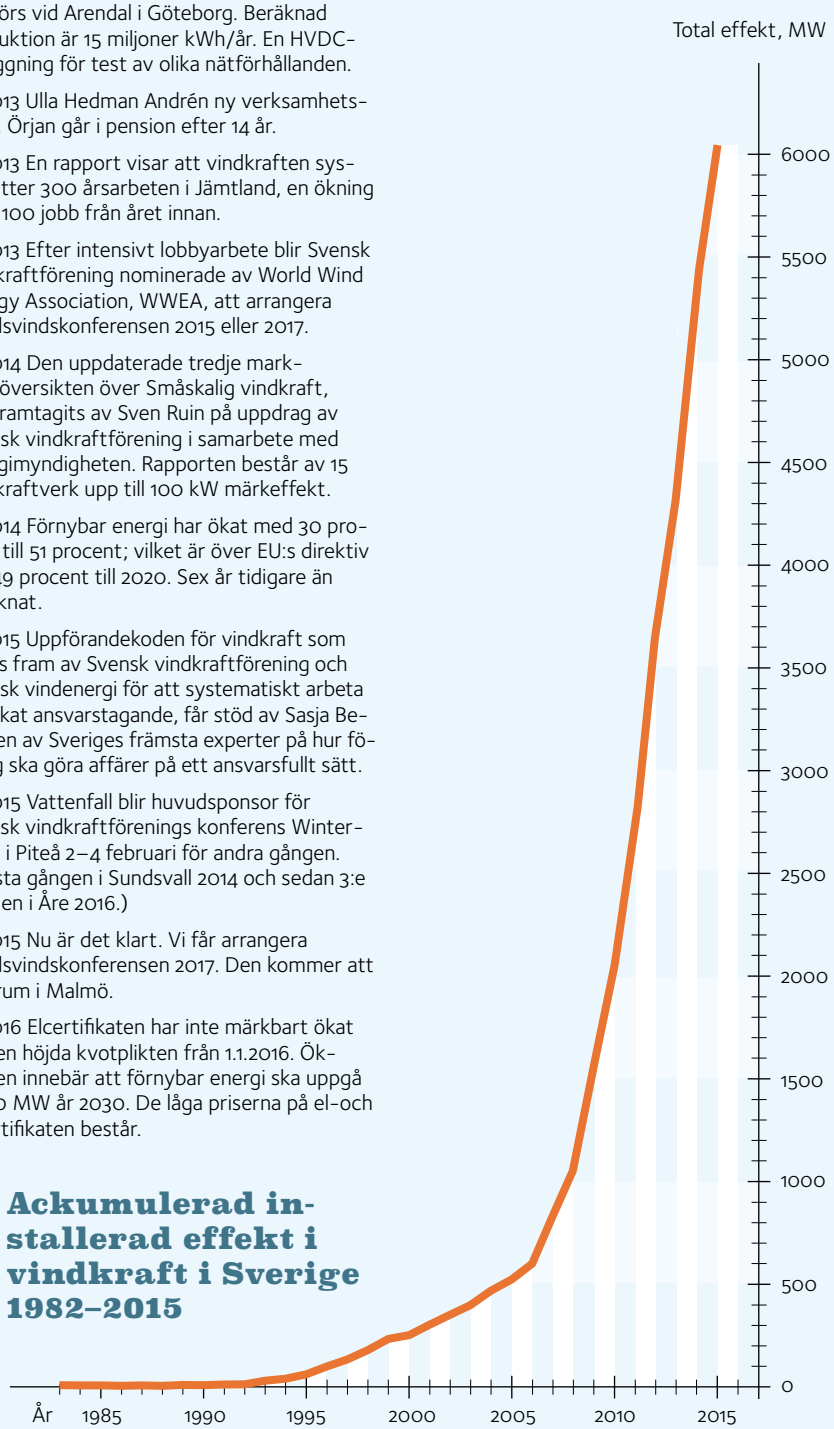

Intervju med Örjan Hedblom, tidigare föreningens kanslichef och ansvarig redaktör för tidningen Svensk vindkraft.

NÄR SEKLET BÖRJADE

Få personer har betytt så mycket för vindkraftens utveckling som Örjan, och för Svensk vindkraftförening i uppbyggnaden av den svenska vindkraften.

INTERVJUARE Carl-Arne Pedersen FOTO Timo Julku

När vaknade ditt intresse för miljö och vindkraft?

– Det började i juli 1994 med ett besök till Tjeckiens heliga kyrka i Svatý Hostýn i Mähren i östra Tjeckien där många tusentals pilgrimer under mer än 300 år vandrat upp till kyrkan från staden Bystřice pod Hostýnem (under berget) och det 735 m höga berget med samma namn. Sedan 1993 försörjdes församlingshemmet, kyrkan och övriga byggnader med el från ett Vestas V-27 vindkraftverk på 225 kW beläget på toppen av berget ovanför staden. Vaktmästaren som visade oss runt vid besöket berättade att vindkraftverket var den bästa investeringen de gjort.

– På den tiden var jag styrelsemedlem i den lokala Naturskyddsföreningen och jag motionerade samma höst om att vi skulle sätta igång med vindkraft i Alingsås. Det visade sig vara svårt, vi var två från styrelsen som stod på Lilla Torget i Alingsås och delade ut intresseanmälningar. Vi fick ihop 16 namn samtidigt som någon visade oss en annons att Miljöpartiet i Norra Älvsborg skulle ha ett föredrag om vindkraft i Vänersborg veckan därpå. Vi åkte dit och där träffade jag Lennart Blomgren för första gången, han var Svensk vindkraftförenings ordförande och nu blev jag riktigt intresserad av vindkraft. Men tyvärr blev det inget vindkraftverk i Alingsås, i stället ett på Gotland.

Hur kom du i kontakt med vår förening?

– Jag blev direkt medlem av föreningen (redan 1995) och började gå på både på Svensk vindkraftförenings årsmöten och Eolus vinds årsstämmor och blev mer och mer intresserad och tänkte att vindkraft är framtiden. Blev också intervjuad i direktsändning i närradion.

Har bloggat om vindkraft i en hel vecka i lokaltidningen.

Föreningens ordförande Lennart Blomgren och styrelsen utannonserade en halvtidstjänst för ett tänkt nybildat kansli för Svensk vindkraftförenings medlemmar. Det var kanske inte så många sökande då det var en halvtidstjänst. Men med mitt intresse för vindkraft och min erfarenhet av vindkraft efter mer en fem år inom Älvsborgsvind gjorde att jag fick tjänsten från 1 januari år 2000. Efter några år utökades anställningen till sex timmar och från år 2005, i takt med vindkraftens starka utveckling, gjorde att det nu fanns ett behov av en heltidstjänst.

Som vi som känner dig, vi vet ju att du i princip alltid var anträffbar –eller?

– Jo, kanske var det så, men vindkraften och tidningen var min också min hobby. Något roligare kunde jag inte tänka mig. Jag jobbade hela tiden från hemmet på heltid även om jag i fem år hade deltidsbetalt.

Du har varit och är fortfarande en betydande person för vår förening. Det vore spännande att få veta mera om vindkraftstidningens utveckling, till vad den är idag, i din egenskap redaktör och ansvarig utgivare under många år?

– Jag tyckte det vore bra med en vindkraftstidning. Tore Wizelius tidigare styrelseledamot och sekreterare i föreningen, hade startat medlemsbladet Medvind några år tidigare. Innan jag officiellt började på Svensk vindkraftförenings kansli, började göra medlemsbladet.

Du måste ha upplevt mycket under alla dina år alla dina år som kanslichef och ansvarig redaktör?

– Som sagt började jag min anställning 1 januari 2000, redan första dagen fick jag en svår influensa och fick sjukskriva mig i nästan två veckor – vilket jag tyckte var ytterst retligt. Men sen gick det fint. Lennart Blomgren, dåvarande ordförande, och övriga i styrelsen lotsade mig genom de första åren. Från början med väldigt mycket arbete och det fortsatte genom åren. Föreningen ökade i både medlemstal och med nya målgrupper och tog riktigt med fart ett tag efter att elcertifikaten introducerats 1 april 2003.

– Från starten ordnade jag studieresor vår och höst under alla år, med resor omväxlande till Danmark och

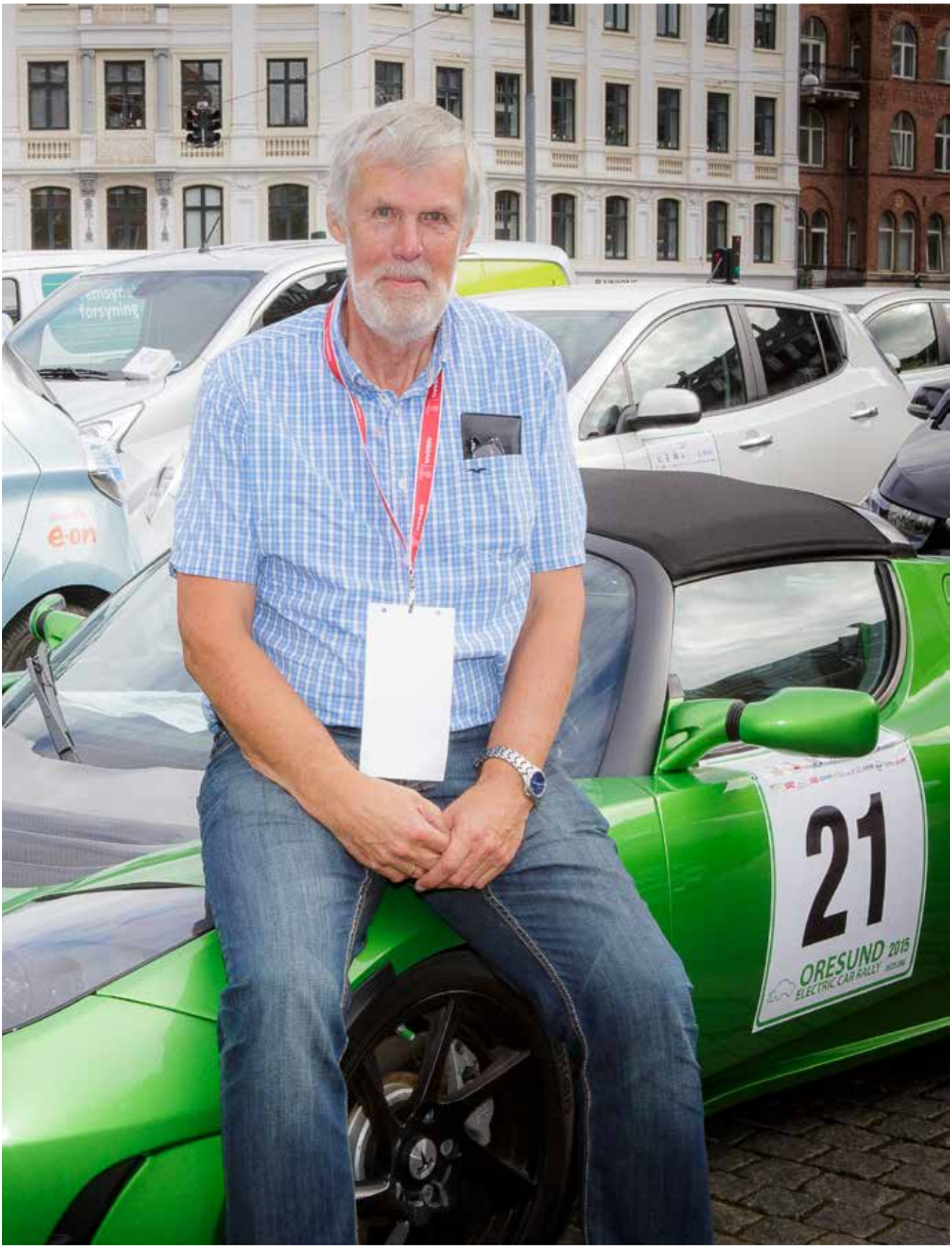
e·on
21
ORESUND 2015
ELECTRIC CAR RALLY

»Stort rabalder blev det när jag uttalade mig om att SKF:s och andra tillverkares lager i växellådor inte höll måttet. Många oskyldiga vindkraftsägare drabbades.

– Örjan Hedblom

Tyskland och flera gånger även till Finland. På den tiden var det lätt att få resenärer. En gång var vi 60 personer i en buss för 60. Jag satt hela tiden på på guidestolen längst fram. Vi besökte besökte en eller flera gånger alla fabriker i Danmark och de flesta i Tyskland. Vi besökte stål- och betong-, ving- och nacellfabriker.

En gång var vi även på ett mycket trevligt besök på forskningsinstitutet Risö i Danmark.

Jag ser med glädje tillbaka på resorna även om det kunde hända mindre bra saker. En gång gick bussen sönder i Rostock och vi missade ett studiebesök med guide i Berlin. Ett besök som vi fick betala ändå. Ett par personer kom nyväckta från färjan i Puttgarden, efter mycket letande efter dem. En annan gång missade vi vid hemresan tax-free-besöket i Flensburg, det var helgdag och de stängde tidigare fast de hade sagt något annat. Det var inte så populärt bland resenärerna. De fick handla på färjan till andra priser.

Vi åkte på lördagsmorgonen ifrån en passagerare som var sen av färjan i Stockholm då vi kom från ett studiebesök i Finland. Jag upptäckte det först när vi hunnit en bra bit på väg. Det var bara att vända om. Då hade trafiken och Stockholmarna vaknat så den tillbakaturen tog flera timmar.

Men för det mesta gick studieresorna bra. De var årets höjdpunkter. På Eno Energy utanför Rostock i Tyskland fick vi åka hiss upp i deras stora 2,0 MW maskin. Tills hissen pajade och vi fick klättra ner och några upp. Men det gjorde inget. Mer än att middagen försenades.

Vid varje utresa lockade jag fram deltagarna till mikrofonen i bussen så de kunde berätta varför de var med på resan och om sitt intresse för vindkraft. Det var mycket uppskattat och gjorde att alla snabbt lärde känna varandra.

Vilka frågor och händelser minns du särskilt?

– Lennart och jag jobbade med många frågor under de första fem åren. Som exempel på en svår fråga var fastighetsskatten som var för hög. Den fick vi ned till 0,2% till slut efter intensivt lobbyarbete. Däremot försökte vi i många år öka gränsen för uttaget av effektskatt där gränsen 1500 kW borde ökas till åtminstone 2000 kW när vindkraftverken blev större. Utan resultat. Andra lyckligare milstolpar var 2007 då det Energimyndigheten framlade ett planeringsmål till riksdagen och regeringen om 30 TWh vindkraft till år 2020. Samt den stora utredningen som gjordes avseende Riksintresse för Vindbruk 2008, den omfattade hela 423 områden vilket utgjorde två procent av Sveriges yta.

Andra viktiga händelser som du vill ta upp?

– Ja, till exempel när vi 2003 började med Vindkraftens Dag, Global Wind Day numera alltid 15 juni. Ett tag hade vi över 20 verk som deltog, från norr till söder, med personal som visade vindkraftverken för allmänheten. Jag kommer ihåg hur jag kämpade med utskicket av pins, ballonger, snurror för barnen, t-shirts osv. till de deltagande ägarna av vindkraftverken. Många paket blev det, ibland 20 stycken. Materialet fick vi från EWEA i Bryssel. Jag höll många föredrag, mest i Väst-Sverige där jag bor, de 7–8 första åren. Min längsta föredragsresa gjordes några gånger till Hudiksvall.

– Sedan vill jag också nämna den segdragna diskussion som uppstod 2006/2007 att bilda en gemensam branschförening genom att gå samman med ViS, Vindkraftsleverantörerna i Sverige och VIP, Vindkraftens Investerare och Projektörer, det som senare blev Svensk vindenergi. Jag var för en sammanslagning och åkte på turné landet runt landet med herrarna Gunnar Fredriksson och Matthias Rapp från dessa föreningar. Avsikten var att samla hela branschen. Men det blev en flopp. Efter ett kuppartat årsmöte i Svensk vindkraftförening 2007 blev det en knapp majoritet för att vi skulle vara utanför. Vi skulle fortfarande vara en ideell organisation och inte en kommersiell. Då var det nära att jag hoppade av.

Vilka andra stora händelser minns du särskilt?

– Stora saker var jubileerna vid 20 år i Falkenberg och 25 år i Varberg. Vi jubileet i Falkenberg hade vi ministerbesök

samtidigt som jag minns prisutdelningarna till Årets vindpristagare, där både Margot Wallström och Mona Sahlin fick priset. Margot Wallström var en mycket god historieberättare. Jag har träffat flera energi- och miljöministrar under åren. Både Maud Olofsson och Anna-Karin Hatt. Den senare träffade jag i Göteborg vid slutet av min anställning 2013 och talade för henne om att många vindkraftsägare skulle få problem med ekonomin om inget gjordes åt elcertifikatens överskott. En tidigare översyn var nödvändig. Hon lyssnade, men ingenting gjordes av den dåvarande regeringen. Översynen skulle ske som planerat. Där står vi ännu idag med ökande problem p g a de låga elcertifikatpriserna som inte vill ta fart även om kvotplikten nu höjts.

Bildandet av Vindkraftsleverantörerna var Lennart Blomgren och jag med på och en av initiativtagarna till. Vi var helt överens med leverantörerna på det första mötet i i Jönköping då ViS bildades. Vi behövde en stark leverantörsorganisation. I Staffan Engströms i många stycken utmärkta bok ”Historien om den svenska vindkraften”, insinueras att Svensk vindkraftförening skulle varit motståndare till elcertifikaten. Det får stå för honom. Vi var hela tiden för elcertifikaten. Men idag kanske systemet borde ses över.

Men hur var det när föreningen fyllde 25 år och vi skulle dela ut vindkraftpriset till Lennart Blomgren som varit föreningens ordförande i hela 13 år – det visade sig ju att han skulle dela priset med en person till – nu får du berätta vad som hände ?

– Ja, det kanske var den absolut största överraskningen under mina år i föreningen. Vår dåvarande ordförande Fredrik Lindahl tyckte jag skulle dokumentera prisutdelningen och fotografera pristagaren Lennart, det var jag beredd att göra. Det hade jag gjort i alla år för vår tidning. Med kameran i högsta hugg gick jag fram till podiet och väl där kallades jag helt plötsligt upp på scenen. Där tillkännagavs inför den samlade publiken att även jag skulle få Vindkraftspriset, delat med Lennart. Det var en total överraskning för mig och alla närvarande. Det kommer jag aldrig glömma. En otroligt stor ära!

Andra händelser du minns i egenskap av din roll som redaktör och ansvarig utgivare av tidningen?

– Stort rabalder blev det när jag uttalade mig om SKF:s och andra tillverkares lager i växellådor inte höll måttet. Kvalitén var bristfällig. Redan efter några år gick lagren sönder. Och växellådorna behövde bytas. Många oskyldiga vindkraftsägare drabbades. Tidningen G-P drog upp detta stort, SKF:s informationsansvarige tyckte jag skulle ta tillbaka mitt uttalande och ringde mig flera gånger sent på kvällen. SKF:s Stefan Karlsson mailade och sa upp sitt medlemskap i föreningen och tog med sig sin pappa också. Det tog inte så värst lång tid innan SKF byggde en stor testanläggning för lager i växellådor vid sin fabrik i Tyskland. Stefan Karlsson återkom efter ett år som medlem. Allt blev frid och fröjd igen Och även kvalitén på lagren blev bättre. De började dimensioneras så de höll. Haverierna är betydligt färre idag. Men i många år var det ett jättestort problem.

Vilka lågmärken känner du att du vill nämna särskilt ?

– Hoten om skatt på vindkraftskooperativen, samt att partierna i Alliansen tvingade Centerpartiet att tillåta ny kärnkraft i energiuppgörelsen 2009. Båda besluten gav helt fel signaler i ett samhälle som ska byggas på förnybar elproduktion.

– Utredning efter utredning hade visat att det går att införa nettodebitering men ändå drogs ärendet i långbänk.

– Sedan måste jag få nämna den totalt oseriösa föreningen Svenskt Landskapsskydd som fortsatte ösa galla över vindkraften och skruvade på sakargumenten. De t o m förnekade att klimatproblematiken finns. Med dem har jag nog haft flest duster genom åren.

– Jag kommer även ihåg hur en företagare inom turistnäringen i en Bohuslänsk kommun ringde och skällde på mig som var för vindkraft. Han tyckte vi skulle borde lägga ned. Vi skrämde bort turisterna. Inga argument kunde han ta till sig. Han menade att vindkraften skulle ta död på turistnäringen. Men han ville vara anonym, så jag tog ingen notis om honom. Men så utskälld som jag blev då, har jag inte blivit någon gång senare. Det var i början av min anställning.

Jag minns särskilt att du nämnde i samband med din pensionering att du skulle ägna dig åt din familj, din fru, dina barn och barnbarn – hur blev det med det – vad gör du idag?

– Efter några månader som pensionär, jag gillar inte beteckningen och känner mig inte som en sådan. Jag ville göra något nytt, men fortsätta inom miljöområdet. Jag startade Tidningen Elbilen i Sverige AB i juli 2013, tre månader efter jag slutat på Svensk vindkraftförening. Sedan årsskiftet är vi två delägare och har startat en tidning till i vår, Allt om Elcyklar. Båda tidningarna säljs i tidningskiosker över hela landet. Vi har även gett ut och översatt en amerikansk bok om Tesla Motors hela historia. Företaget Elbilen i Sverige äger två leasade elbilar. Själv kör jag privat en tredje.

– Det är oerhört spännande att få följa utvecklingen och övergången från fossildrivna fordon till eldrivna. Jag kan känna samma pionjäranda och delar samma framtidstro som jag kände för vindkraften för 20 år sedan.

Går gärna på konserter, besöker musikkonserter i kyrkan, ser operaföreställningar så fort tillfälle ges. Cyklar en hel del. Ja, det finns även en elcykel i hushållet. Och läser böcker, mest skönlitteratur, men även fackböcker, nu också om gamla och nya (el)bilar. Följer vindkraften och dess problem, utmaningar och möjligheter, numera litet på distans. Men jag är fortfarande ordförande i Älvsborgsvind AB och läser med nöje den högkvalitativa medlemstidningen Svensk vindkraft.

Stort tack, det har varit väldigt intressant att få göra denna intervju och jag kan bara åter säga ett stort tack till dig från oss i föreningen, tack för allt som du gjort för vindkraftens utveckling och på miljöområdet. ✱

Vindkraften något att räkna med

År 2015 – rekordartad tillväxt av vindkraft både globalt, som i Europa och i Sverige. Samt om klimathoten och de utmaningar och möjligheter som vindkraften står inför.

ALDRIG TIDIGARE har vi sätt en så kraftig tillväxt av vindkraft som under år 2015. Vindkraften ökade med hela 63 GW under 2015 vilket är den största tillväxten någonsin och motsvarar en ökning med hela +17 % till hela 423 GW. Produktionen av vindkraft är nu också rekordartat stor och har vuxit till nära 900 TWh.

Det land som växte kraftigast är återigen Kina, där tillväxten var hela +30,5 GW, vilket gör att Kina ensam stod för nästan hälften (+48,4 %) av den globala tillväxten.

Men glädjande så fortsätter vindkraften att öka kraftigt i framförallt USA som växte med + 8,6 GW förra året (+13,6 %) samt i Tyskland med hela +6,3 GW (+9,5 %).

Utvecklingen av vindkraft är också mycket stor i länder som Brasilien (+2,8 GW) och Indien (+2,6 GW) samt i Canada (+1,5 GW).

I Europa börjar vindkraften att växa rekordartat i Polen (1,3 GW), Frankrike(+1,1 GW),UK (+1,0 GW)samt i Turkiet (+1,0 GW).

Vindkraften har också återigen satt rekord i tillväxt i Europa men också i övriga världen samt nu ser vi även en tillväxt av vindkraft i Asien.

I Sverige slog vindkraften på nytt rekord och vi har nu över 6 GW vindkraft. Förra året var ett väldigt bra år med mycket goda vindtillgångar och vindkraften ökade rekordartat till hela 16,5 TWh ,vilket motsvarar en ökning med hela 43 %. Idag är vindkraften det tredje största energislaget för produktion av el efter vattenkraft och kärnkraft. Vindkraften stod förra året för hela 12,2 % av den svenska elkonsumtionen. Det som nu kan bromsa utvecklingen är de mycket låga elpriserna där medelpriset i alla fyra elprisområdena understeg 21 öre/kWh.

Det låga elpriset och rekordstort överskott på elcertifikat kan förklaras av en kraftig obalans mellan stor produktion och låg konsumtion. Tillväxten av vindkraft samt att vi haft fyra varma vintrar, har gett det rekordstora överskottet av 16 millioner elcertifikat. Nästan hela överskottet av elcertifikat har tillkommit dessa åren. Kombinationen av en stor elproduktion i Sverige (vind- och vattenkraft) och extremt låga priser på fossilt kol är orsaken till dagens låga elpriser och det stora överskottet av elcertifikat vi ser på elmarknaden.

Detta har orsakat den kraftiga inbromsning av all ny elproduktion och då inte bara vindkraft.

De vindkraftsägare som byggde vindkraft under åren 2006 till 2012 går i dag på knäna. Vid kontrollstation 2017 måste det till radikala åtgärder, för att rädda dagens vindkraftägare att dessa inte går i konkurs och stimulera till ny byggnation av el. Vi vill utveckla nuvarande marknadsbaserade stödsystem med elcertifikat, dels med tätare kontroll, krav på hur länge man kan spara certifikat, men framför allt vill vi se nya mål för förnybar el och ökade kvotvolymer med fler kvotpliktiga ”alla ska med”. Annars kommer Sverige åter igen bli beroende av ökad fossil elimport när utfasningen av fyra reaktorer ska göras fram till år 2020 då hela 16–17 TWh elproduktion försvinner ,vilket är lika med nuvarande vindkraftsproduktion.

Miljömålberedningen talar om att Sverige redan till år 2045 ska ha 100% förnybart – att man ska minska utsläppen per kapita i Sverige från dagens sex(6) ton koldioxid till endas ett(1) ton och att vindkraften då ska ha vuxit till hela 50 TWh.

I tidsperspektiv ligger det nästan 30 år framåt. Regeringen och riksdagen, måste sätta närliggande delmål för förnybar el. Vi vill se tydliga mål för vindkraft i tio års perspektiv, att vi har ett delmål för vindkraft att denna ska ha vuxit till hela 30 TWh senast år 2025 och att den ökar vidare till hela 40 TWh till år 2035. Ska vi klara det så behövs det ett mera långsiktigt ekonomisk stöd för all förnybar el.

Nu åter till den globala utvecklingen och de utmaningar världen står inför. Helt klart är att den negativa klimatutvecklingen nu börjar tas mera på allvar, vilket vi kunde se av COP 21 i Paris nu i december 2015, där merparten av världens länder skrivit på ett avtal att medeltemperaturen globalt ska bromsas så att den inte överstiger +1,5 grader C. Men det kommer bli en svår utmaning.

Vi måste se kraftfulla åtgärder avseende förstörd miljö. Det måste till en riktig handel med utsläppsrätter, som måste utvecklas, det kan inte vara så att man kan fortsätta spy ut växthusgaser som idag. Priset på förstörd miljö måste bli betydligt mera kännbart i framtiden om vi ska klara och bromsa den negativa klimatutvecklingen.

Förra året hade halten av klimatgaser ökat till över 400 ppm. Medeltemperaturen har ökat med +1 grad C över jor-

PRODUKTION AV VINDKRAFT I SVERIGE 2015:

Vindkraftproduktionen ökade 2015 med 43%, jmf med år 2014, till 16,5 TWh.

Totalinstallerad effekt vindkraft ökade till hela 6012 MW.

2015 var det 3233 vindkrafturbiner i drift i Sverige.

dens medeltemperatur. År 2015 är det hittills varmaste året på jorden i modern tid, allt sedan vi började mäta jorden medeltemperatur.

Men låt oss nu ägna oss åt det positiva och det regimskifte som är på gång. Samtidigt som vi ser ett regimskifte av förnybar el i förhållande till produktion med fossila bränslen så behövs det än mer om vi ska klara den globala utmaningen världen nu står inför med en kraftig ökning av växthusgaser.

Man ser att det sker stora ändringar att världen inte är den samma som för bara tio år sedan att världsstarka ekonomier som Rockefellerstiftelsen säljer sina oljetillgångar och investerar i förnybar energi.

I en alldeles ny klimatrapport från FN från mars 2016 så ser vi att glädjande nog att ett regimskifte är på gång. Förra året så gjordes det dubbelt så stora investeringar i förnybar el som vind och solkraft som man investerade i ny elproduktion med kol och gas.

Den globala tillväxten av förnybar el från som vindkraft och solkraft adderade mer kapacitet tillsammans än alla andra energislag tillsammans föregående år.

For första gång så investerade utvecklingsländerna mer i förnybar energi än vad man gjorde i industriländerna tillsammans.

Totalt så gjordes det globalt investeringar i förnybar om hela 286 miljarder US dollar. Vilket ju kanske är början på att världen nu tagit klimathoten på allvar. ✱

Carl-Arne Pedersen, vice ordförande i Svensk vindkraftförening.

KRAFTLÄGET I SVERIGE. ELPRODUKTION 2015

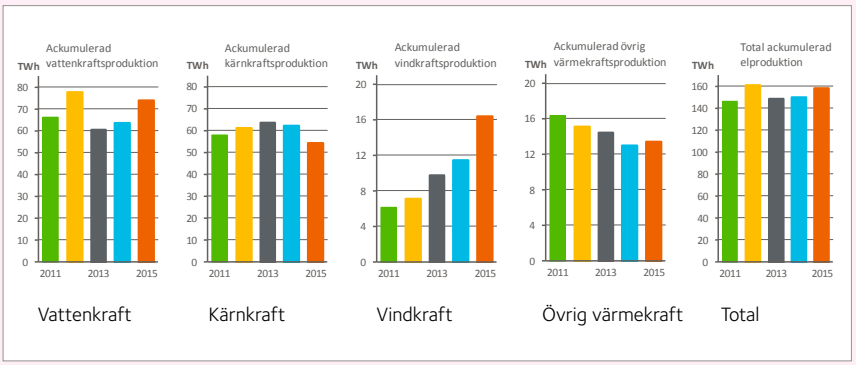

GLOBALT INSTALLERAD VINDKRAFT

Årlig installerad vindkraft i världen 2000–2015

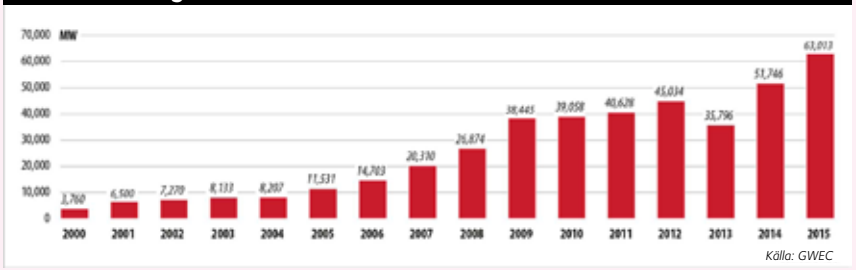

Källa: GWEC

Totalt installerad vindkraft i världen 2000–2015

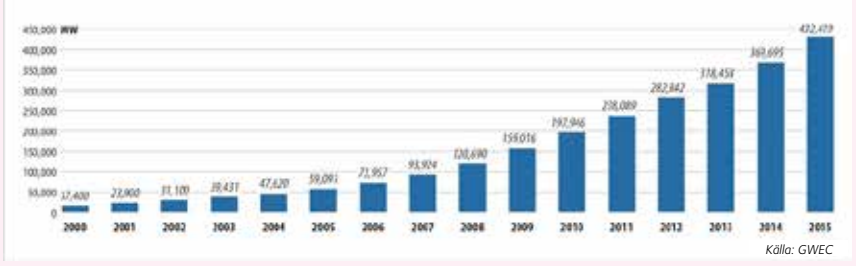

Källa: GWEC

Behöver Sverige ett nytt stödsystem för ny elproduktion?

ALLTSEDAN OLJEKRISEN på 1970-talet har EU verkat för att öka andelen förnybar energi och minska behovet av importerade fossila bränslen. Det ökar försörjningstryggheten och minskar utsläppen av växthusgaser och belastningen på miljön. Medlemsländerna har prövat olika stödsystem såsom investeringsstöd, fastprissystem och kvotsystem.

De förnybara elproduktionsanläggningarna kan inte konkurrera på en avreglerad marknad, som pressar ned priset till marknadspriset, d.v.s. enbart den rörliga kostnaden. De förnybara projekten behöver därför stöd under projektets avskrivningstid normalt 20 år för att täcka avskrivning och ränta.

Allt fler länder har ställt upp det framtida målet att energianvändningen till 100 % ska komma från förnybara energikällor. Sverige har med sin stora tillgång på vatten- och vindkraft samt bioenergi goda förutsättningar att nå målet 100 % förnybart och att därutöver exportera förnybar elproduktion till EU. Detta förutsätter att olika förnybara energikällor används. Investerings- och produktionskostnad per producerat kWh varierar för olika förnybara energikällor Mindre anläggningar har högre kostnad än större. Stödet måste behovsanpassas för att hjälpa de mindre projekten, vilka kan ha stor regional och lokal betydelse och inte överkompensera de lönsamma stora projekten.

År 1993 införde Sverige investeringsstöd för vindkraft och ersattes år 2003 av elcertifikatsystemet. Några länder har prövat auktionering, som i huvudsak har använts för samhällsägda projekt, men systemet har inte fått något nämnvärt genomslag.

Fastprissystemet, som togs fram i Tyskland i början på 1990-talet, har

FOTO: LINA WOGEL

» Stiger elpriset minskar stöddelen och blir noll när elpriset ligger på samma nivå som normalersättningen.

resulterat i en stor utbyggnad av både vindkraft och solel och dessutom skapat en stor vindkraftindustri som gett landet exportintäkter. Detta system finns i många länder i Europa och i övriga världen. Staten beräknar varje år stödets storlek utifrån vad det kostar att anlägga och driva olika produktionsslag under 20 år. Hänsyn tas också till anläggningens storlek och vindklass. Inlandslägen med lägre vindtillgång får högre ersättning än kustlägen för att kunna täcka sin driftkostnad. Detta ger kraftverksägaren en säker inkomst under 20 år förutsatt att anläggningen är välplanerad och välskött.

Enligt kvotsystemet (elcertifikat) får kraftverksägaren för all förnybar elproduktion samma ersättning, både ett elpris på Nordpoolbörsen och ett elcertifikatpris på börsen SKM (Svensk Kraftmäkling). Staten bestämmer utbyggnadstakten för att till år 2020 kunna nå målet, 30 TWh ny förnybar elproduktion, ca 23 % av elanvändningen jämfört med år 2002. Alla elanvändare utom elintensiv industri måste enligt lag köpa en viss andel (kvot) förnybar elproduktion av sin konsumtion. Denna kvot höjs normalt vare år för att kunna ge elcertifikat till nya anläggningar. Systemet ger varje anläggning tilldelning under 15 år, kortare tid än i andra system och ger överkompensering till stora anläggningar.

Elcertifikatutredningen antog att en nedgång i elpriset skulle ge en uppgång i certifikatpriset. Detta förutsätter att marknaden är i balans och att kraftverksägarna får tillräcklig avkastning för att inte riskera investeringen. Men marknaden följer inte alltid teorin. Alltsedan 2011 har priset på både el och certifikat sjunkit och överskotten på el och certifikat ökat. Elcertifikatsystemet är trögt, komplicerat, arbetskrävande och intervallen mellan kvotjusteringarna för långa. Staten har inte lyckats hålla elcertifikatsystemet i balans. Det finns idag ett stort överskott av certifikat, liksom el, och producenterna får en sammanlagd ersättning runt 30 öre/kWh, både på kort och lite längre sikt (2–3 år?).

Den principiella och viktiga skillnaden mellan fastpris och kvotsystem är att i det första fallet tar staten huvudansvar för investeringen och i det andra fallet är det investeraren som står för risken. Man kan då tycka att staten borde känna ett stort ansvar för att kvotsystemet är i balans och levererar, men så har det inte varit i Sverige.

Fler investerare har gått i konkurs eller tvingats sälja till underpriser och nya investeringar har i det närmaste avstannat. Investerarnas förtroende för elcertifikatsystemet är nu mycket lågt

och Sverige ser inte ut att nå sina utbyggnadsmål till 2020.

Ett nytt stödsystem håller på att växa fram inom EU

Fastprissystemet anses av många som för ”säkert” för investerarna och kvotsystemet för ”osäkert”.

I flera EU-länder förespråkas nu en variant på fastprissystemet, variable Feed-in Premium, vFIP. Här bestämmer staten inför varje nytt år vad utbyggnadskostnaden är för ett ”normalkraftverk” och översätter det till en ”normalersättning” i öre/kWh av en normalårsproduktion.

De nya anläggningarna får denna ersättning under avskrivningstiden, normalt 20 år. Men själva stödet är enbart skillnaden mellan ”normalersättningen” och elpriset. Stiger detta minskar stöddelen och blir noll när elpriset ligger på samma nivå som ”normalersättningen”. Tanken är att ge säkerhet åt investeringen utan att ge överkompensation.

För att överkompensation inte ska ske behöver stödet behovsanpassas, alltså en storleksdifferentiering. Ett behovsdifferentierat vFIP-system skulle ge ett bra och säkert stöd för alla typer och storlekar av elproduktion från olika förnybara energikällor, vilket är nödvändigt för att nå 100 procent förnybart till 2040.

Detta system bör införas i Sverige parallellt med elcertifikatsystemet snarast men senast 2020. Finansieringen kan ske på liknande sätt som för elcertifikaten, men att insamlade medel slussas vidare till en fond ur vilken producenterna får ersättning. *

Gunnar Grusell

Debattartikeln är skriven av Gunnar Grusell. Svensk vindkraftförening är av en annan åsikt.

Vi vill se en utveckling av nuvarande elcertifikatsystem med en tätare kontroll av kvotplikten och ett stopp för hur länge man får spara certifikat.

Mycket av detta finner vi redan i den skrivelse Svensk vindenergi har lämnat in till Energikommissionen och energiminister Ibrahim Baylan.

Dessutom vill vi se en utökat kvotplikt ”Alla ska med”, där den elintensiva industrin successivt ansluts till systemet.

Föreningen kommer inom kort lägga in en skrivelse till Energikommissionen och energiminister Ibrahim Baylan med detta budskap.

Styrelsen i Svensk vindkraftförening

Skatter och subventioner vid elproduktion

I en ny rapport håller förutsättningarna för elproduktion på att förändras i grunden. I dag består den av cirka 40 procent kärnkraft, 40 procent vattenkraft, 10 procent kraftvärme och 10 procent vindkraft. De fyra kärnkraftsreaktorer som ska läggas ned står för 30 procent av den installerade effekten i kärnkraft i dag.

Fyra alternativ finns menar rapporten: Mer sol och vind, mer biokraft, ny kärnkraft eller mer vattenkraft. Enligt rapporten finns en stor potential för landbaserad vindkraft i Sverige, som är ett glesbefolkat land. Vindkraften skulle kunna öka från dagens 16,5 TWh på årsbasis till 60 TWh med stora investeringar i nätet som följd. Solel skulle kunna öka från dagens 0,1 TWh till 20 TWh, men då med lagring av energi. Biobränsle skulle kunna öka från 10 TWh till 60 TWh med ny teknik och ökat uttag av biomassa från skogsbruket. Ny kärnkraft liknar alternativet som det är idag. Men då krävs att ny kärnkraft byggs då de befintliga reaktorerna är gamla.

Effekten av skatter och subventioner i elproduktionen skiljer stort mellan olika sätt att producera el. El från solceller är kraftigt subventionerad, även om den används själv eller matas in på nätet. Investeringsstödet i solceller har fått en mycket stor effekt i specialstudien som initierats av IVA, Kungliga ingenjörsakademien och gjorts med hjälp av Sweco:s Erica Edfelt och Niclas Damsgaard. Till investeringsstödet för solceller tillkommer elcertifikat, undantag från konsumtionsskatt och reducerad inmatningseffekt, som då ger ett totalresultat på plus 79 respektive 110 öre per producerad kWh. Storskalig solkraft kommer ut lägre, plus 46 öre/kWh. Studien som presenterades i oktober 2015 är en del i projektet Vägval el. I juni i år presenteras en slutrapport med rekommendationer som underlag hur Sveriges energipolitik ska se ut om 35 år, år 2050. Det är Energikommissionen som förses med faktaunderlag. I projektet ingår fem arbetsgrupper som täcker alla aspekter av produktion, distribution och konsumtion.

Energikommissionen kommer med sina stora slutrapport senast 1 januari 2017.

Följande skatter, avgifter och subventioner har inkluderats i studien:

- Fastighetsskatt för elproduktionsanläggningar
- Effektskatten på kärnkraft
- Utsläppsrätter
- Skatter och avgifter på bränslen och utsläpp
- Investeringsstöd
- Elcertifikat
- Undantag från konsumentskatt (exempelvis för egenproduktion)
- Reducerad inmatningsavgift för småskaliga elproducenter
- CO_2-skatt
- Svavelskatt
- Kväveoxidskatt

I mitten av förra decenniet var elpriserna höga och då höjdes effektskatten för kärnkraften med över 100 procent eftersom det fanns ett uppenbart utrymme. De statliga inkomsterna steg kraftigt och har fortsatt att öka så de nu är cirka 5 miljarder kronor per år.

Avgiften till kärnavfallsfonden är 3,8 öre/kWh från 2014, höjdes från tidigare 2,2 öre/kWh, men skulle behöva vara 10 öre/kWh då fondens värde 2015 var c:a 58 miljarder kronor, särskilt nu när inkomstbortfallet blir stort då fyra reaktorer blir nedlagda i förtid eller senast 2020. Bara de mindre kärnkraftverken, Oskarshamnsverken O1 och O2, varav O1:an börjar avvecklas redan 2017, kostar minst 5 miljarder kronor att riva. Till detta kommer förvaringen och övervakningen av högaktivt avfall i 100-tals år. Minst 150 miljarder krävs för avveckling och slutförvaring av avfallet i 100-tals år för alla tio kärnkraftsreaktorer.

Fastighetsskatten för kärnkraft lägre än för vindkraft.

Vattenkraft 5,5 öre/kWh
Vindkraft 0,4 öre/kWh
Kärnkraft 0,3 öre/kWh
Övrig värmekraft 0,1-0,5 öre/kWh

Hur skatter, subventioner och undantag påverkar kraftproduktion.

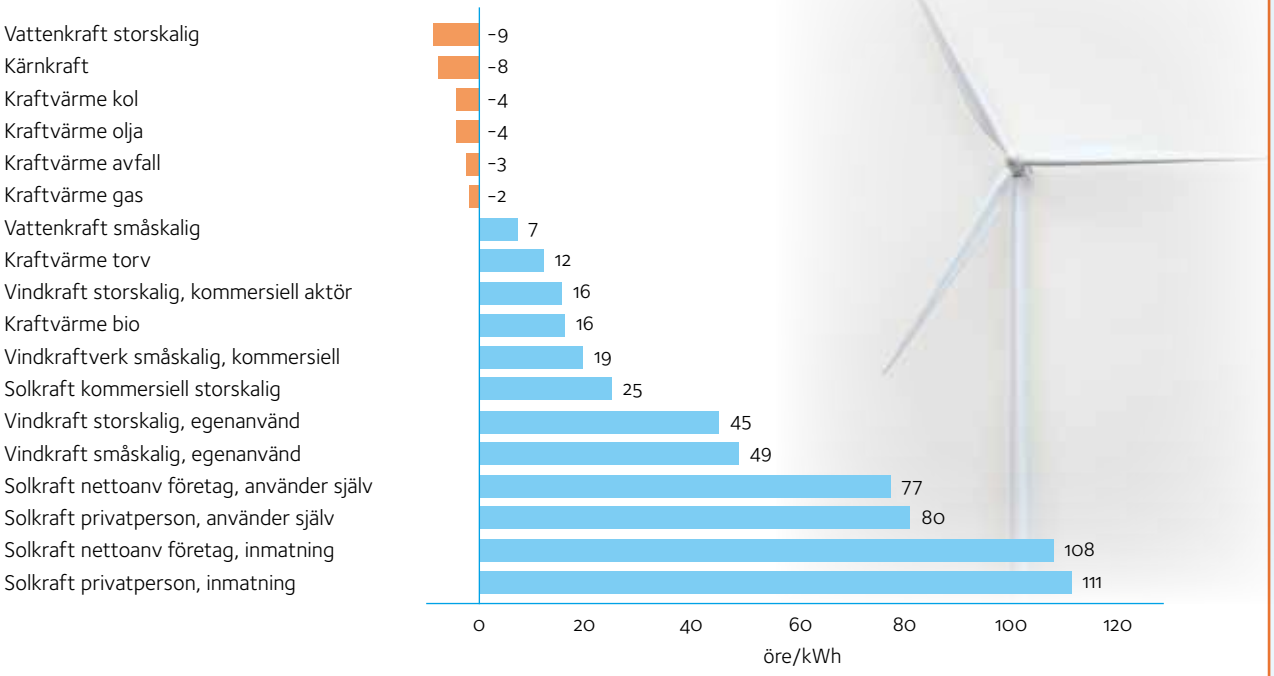

En intressant slutsats är att den sammanlagda fastighetsskatten för storskalig vattenkraft är en miljard högre än fastighetsskatten+effektskatten för kärnkraft, 9 öre/kWh mot 8 öre/kWh. Det torde vara en nyhet för kärnkraftsförespråkarna.

Fastighetsskatten är 2,8 procent av fastighetsvärdet för storskalig vattenkraft, därför att att det fanns utrymme att ta ut mer jämfört andra energislag där uttaget är 0,2–0,5 procent. I mitten av förra decenniet var elpriserna höga och då höjdes effektskatten med över 100 procent för kärnkraftsproducerad el eftersom det fanns utrymme även här. De statliga inkomsterna tog ett kraftigt steg uppåt och har fortsatt att öka att de nu är cirka fem miljarder kronor.

Problemet är att taxeringsvärdet fastställs var sjätte år och delvis grundas på produktionsnivå och elpriserna. När elpriset går ned som det gjort i flera år, justeras inte automatiskt taxeringsvärdet nedåt och skatten har då större påverkan på lönsamheten.

Utredaren menar att alla lättnader för förnybar el också innebär att ny produktion stimuleras att komma igång, samtidigt som de tidigare formerna finns kvar. Det blir då ett överskott i elproduktionen, som är en av orsakerna att elpriset idag är så lågt. – Fortsätter man med en elpolitik som subventionerar in ny elproduktion kommer elpriset fortsätta vara lågt, i alla fall de närmaste fem åren, menar Niclas Damsgaard, en av utredarna.

Sverige ska ha ett 100 procent förnybart elsystem om 20 år.

I en debattartikel i DN 27 mars vill regeringen ha en blocköverskridande energiöverenskommelse. Regeringen är beredd att använda den gamla regeringens energiöverenskommelse som grund för en ny, mer långsiktig överenskommelse. En färdplan mot målet att ha 100 procent förnybart elsystem om tjugo år. Målet är att kärnkraften successivt ersätts med förnybar energi och energieffektivisering. Politikens uppgift är att skapa förutsättningar för att vi ska ha ett väl fungerande och konkurrenskraftigt elsystem även när kärnkraften är avvecklad, slut citat.

Överskottet i elproduktionen är redan stort. Drygt 22,5 TWh nettoexporterades föra året. Flera havsparker väntar på beslut. Men utredningen om extra tillskott till havsbaserad vindkraft verkar ha avstannat. Det gör att de återstående sex kärnkraftsreaktorernas avveckling försenas. De skulle kunna börja avvecklas långt före 2035 om regeringen bara kommer till skott. Varje dag ökar det radioaktiva avfallet från de befintliga reaktorerna som i sin tur ökar behovet av säker lagring och därmed stora kostnader.

Björn Sandén, nybliven professor i innovation och hållbarhet vid Chalmers Tekniska högskola, säger i en intervju i Tidningen Elbilen i Sverige:

– Solenergi räcker gott och väl för att ersätta både kärnkraft och fossila bränslen. Kärnkraften, anser han, är fel väg att gå, på grund av risken för olyckor och vapenspridning.

Men om vi vill ha ett elsystem som vi och många andra i Föreningen 100% förnybart arbetar för, måste vi börja nu. Och det måste kosta. ✱

Örjan Hedblom

Tio frågor till verksamhetschefen

Svensk vindkraftförening är nu en förening i framkant. Efter översyn av organisation, ekonomi och verksamhet är nu föreningen redo för nästa fas och verksamhetschefen Ulla Hedman Andrén ser med spänning fram emot framtiden.

Hur har de tre gångna åren som verksamhetschef varit. Vad har varit bra och mindre bra?

Mina första år präglades av en översyn av det inre arbetet för att anpassa föreningen till förändrade förutsättningar. Vi är en medlemsburen verksamhet och det är viktigt att vi alltid skapar aktuella erbjudanden som ger värde för våra medlemmar. En del förändringar har känts av mer än andra tex. outsourcing av tidningen Svensk vindkraft den blev stundtals både kostsam och turbulent. Vi har fortsatt tapp på medlemssidan pga. av en negativ ålderspyramid och tuffa tider för vindkraftsproducenter men trots det utvecklas föreningen och vi ser nya större medlemmar vilket gör att vi står starka inför framtiden. Jag är övertygad om att fler kommer upptäcka nyttan av vårt arbete och blir medlemmar hos oss.

Bra är att vi har avsatt mer resurser för remissarbete, vi är nu en etablerad remissinstans. Positivt är också att vi har stärkt våra samarbeten både nationellt och internationellt. I en alltmer globaliserad värld behövs en mer offensiv approach med ett internationellt perspektiv och där är vindkraften en av de viktigaste hörnstenarna i den framtida energimixen.

En del i vårt internationella arbete är den årliga konferensen Winterwind Wind Energy Conference, som idag är världens främsta konferens för vindkraft i kallt klimat och en hörnsten i föreningens verksamhet. Jag måste också nämna World Wind Energy Conference (WWEC2017) som föreningen står värd för 2017, något som vi är mycket stolta för. Det har varit en otroligt spännande resa att få det på plats. Efter lobby insatser i Bonn 2012, Kuba 2013 och i Shanghai 2014 blev det klart att konferensen förläggs i Sverige 2017. Konferensen kommer sätta energi-Sverige på kartan och skapa synergier näringslivsmässigt och bidra till ett utbyte av kunskap på ett sätt som gynnar ägandet och intressen inom svensk vindkraft. Det blir ett utmärkt tillfälle för svenska aktörer att synas globalt och för världen att se möjligheter i Sverige.

Hur kom du in i vindkraftbranshen?

Det började med en projektanställning på Vestasvind Svenska AB i Falkenberg när Vestas skulle delta i BO01 projektet i Malmö tillsammans med E.ON (då Sydkraft). Det hela inledes med en rivstart, i princip från intervju direkt till Malmö på kick-off. Jag kände mig ganska vilsen där jag satt vid middagen, jag visste väldigt lite om både vindkraft och Vestas och när de ställde frågan hur länge jag varit på Vestas minns jag att jag tittade jag på klockan och svarade 4 timmar! Tempot höll i sig, det var extrem expansion, snabba kast, konstant omorganisation och mycket jobb men det var också det som var en del av tjusningen. Vestas var ett globalt företag redan då men lyckades hålla en familjär stämning. De första åren hölls globala sälj- och marketing träffar i Danmark och jag satt med ett par globala projektgrupper via detta skaffade jag mig ett brett nätverk och mycket kunskap. Efter några år stängdes enheten i Falkenbergs och ett nytt huvudkontor för Norra Europa etablerades i Malmö där jag fick erbjudande om tjänsten som Marketing Manager Execution, allt som allt blev det tio lärorika år på Vestas och det är inte utan att man till och från saknar den internationella miljön som Vestas erbjöd. Därefter var jag en kort period på Triventus ett energibolag som erbjöd flera olika energislag vilket tillförde en ny dimension, innan jag började på föreningen årsskiftet 2012/13.

Paradgrenen för föreningen sedan 2008 är det stora arrangemanget Winterwind med runt 500 deltagare i snitt per år. Hur lång förberedelse krävs och hur många timmar läggs på konferensen?

Jag börjar i princip fundera på nästkommande års konferens under pågående konferens, ibland före. Jag besöker ort och lokaler innan semestern och ett uppstartsmöte med programkommittén hålls som regel i början av augusti. Jag jobbar halvtid med konferensen under delar av året. Jag omger mig av ett professionellt och välfungerande team och vi tillsammans får vi saker och ting på plats.

Skulle erfarenheterna från många år med Winterwind kunna överföras till Världsvindskonferensen när det gäller ett stort arrangemang?

Absolut! Vi har utvecklat en modell för konferensverksamheten som fungerar mycket bra. Med stor vana av projektledning och med ett omfattande kontaktnät för effektiva samarbeten känner vi oss trygga inför konferensen WWEC 2017.

Studieresorna i vindkraft går trögt, för få deltagare och ibland inställda resor. Är det de dåliga tiderna som är orsaken?

Intressant fråga som jag har funderat på själv. Jag tror att det är flera orsaker, dels har branschen mognat och många har nu besökt både mässor och produktionsanläggningar. Sen har medlemsbasen ändrats och stora kunder blir bjuda på besök på egen hand. Till detta kan vi lägga sämre tider vilket leder till ekonomiska åtstramningar och sist men inte minst har lågprisflyget gjort entré vilket möjliggör att man kan besöka en mässa i Tyskland över dagen istället för att lägga tre dagar på en bussresa, förvisso trevligt men något som kan vara svårt för många att prioritera.

Föreningen har haft ett par tuffa år ekonomiskt, men nu ser det bättre ut?

Det är ett helt annat läge nu. Vi kunde tidigt identifiera olika faktorer som var negativa för ekonomin och genom snabba, konkreta och effektiva åtgärder skapa en positiv ekonomisk utveckling. 2014 blev ett år för återhämtning, vi förhandlade om avtal, hade telefonmöten istället för fysiska styrelsemöten, reste mindre och vi såg över tidningsproduktionen samt minskade utgåvan till fyra nummer. Allt sammantaget har gett önskat resultat, vi är nu åter i balans och i år kommer vi ge ut fem nummer av tidningen vilket ger en bra spridning över året.

Vad är det viktigaste föreningen har att jobba med framöver?

Fortsätta vårt viktiga arbete som remissinstans för rimliga villkor och förutsättningar för ägande av vindkraft. Acceptans frågor står också högt upp på agendan, viktigt att få en ökad acceptans och förståelse för utbyggnaden av förnybar energi. Landa fler värdeskapande medlemsförmåner att erbjuda våra medlemmar och inte minst ha fokus på att både tidningen Svensk vindkraft och Winterwind utvecklats för att säkra fortsatta framgångar i en alltmer konkurrensutsatt miljö.

Du har utvidgat medlemsförmånerna kraftigt. Kommer det att fortsätta?

Medlemsförmåner är väldigt viktiga för oss. Vi jobbar kontinuerligt med att söka efter fler förmåner som ger värde för våra medlemmar. Vid sidan om andra förmåner som tex. fri prenumeration av tidningen Svensk vindkraft, har vi tre riktigt bra och värdehöjande förmåner som vi erbjuder våra medlemmar; Elhandelavtal för småproducenter, en vindkraftförsäkring och juridisk rådgivning.

Föreningens huvudmål är att det ska vara 20 TWh vindkraft på land till 2020. Är det realistiskt?

Med rätt förutsättningar för ägande av vindkraft ska det inte vara omöjligt att klara. En annan förutsättning för att nå målet till 2020 är att nödvändiga förstärkningar görs av elnätet.

Om du skulle önska inriktning på föreningen de kommande fem åren. Vad är det ultimata som skulle kunna komma ut?

Att vara en förening som ligger i framkant när det gäller att driva frågor om förnybart i synnerhet vindkraft med ett fördjupat samarbete både nationellt och internationellt som gynnar vindkraft och svenskt ägande.

Att fortsatt verka för att stärka Sveriges position i energisektorn med fokus på kunskapsspridning som gagnar teknik och miljö. En förbättrad dialog mellan politiker, allmänheten och vindkraftsbranschen för ökad acceptans och förståelse för vindkraft. ✱

INTERVJUARE Örjan Hedblom

Vart är pris på el och elcertifikat på väg?

I varje nummer av Svensk vindkraftstidning skriver vi en marknadsanalys där vi ger en bild av hur priserna för tillfället utvecklar sig och vad vi rekommenderar i förhållande till det. Vi nämner då till exempel påverkare som väderutveckling, hydrologisk balans, kolpriser, överskott av elcertifikat etc. I denna artikel vill vi beskriva på ett mer övergripande sätt vad det är som påverkar priserna på kort och lång sikt.

ELPRISET

För ge en bild av vad som påverkar elpriset är det bra att dela upp prispåverkan i tre tidsperspektiv. Det första perspektivet är långa bundna avtal på mer än ett år. Det är också dessa priser som är själva grunden för den generella prisbildningen oavsett tidsperspektiv. I detta fall är det i första hand pris på koldioxidutsläppsrätter och kol som styr priset. Även oljepriserna påverkar, men det är mer en sekundär påverkan då dessa påverkar transport- och produktionskostnaderna för kol och därmed kolpriset. Under den senaste 5-årsperioden har vi sett sjunkande kolpriser vilka planade ut under 2015. Många gjorde då bedömningen att priset nått sin botten, men sjunkande oljepriser och försämrade växelkurser för de stora kolproducerande länderna, såsom Colombia och Ryssland, gav utrymme för ytterligare fall.

Det andra tidsperspektivet är bundna avtal på upp till drygt ett år. Här är det i första hand väder och vind som påverkar. Den viktigaste påverkansfaktorn är den hydrologiska balansen som är summan av nivåerna i de nordiska vattenmagasinen och prognostiserad nederbörd/inflöde. Ju lägre hydrologisk balans, desto högre priser och vice versa. Under de senaste åren har vi sett tydliga exempel på denna påverkan. Under både hösten 2013 och 2014 var vi på väg in mot vinter med låg hydrologisk balans vilket lyfte de bundna priserna på upp till ett år högst väsentligt. Det motsatta hände sedan under 2015, då vi hade en mycket kort och mild vinter som inte tärde på vattenmagasinen, vilket följdes av en nederbördsrik vår, sommar och höst. Detta gav en mycket hög hydrologisk balans vilket pressade ned priserna till rekordlåga nivåer.

Det tredje perspektivet är spotpriset som sätts timme-för-timme under dagen-före handeln på Nordpool spot. Handeln går till så att alla som är balansansvariga går till marknaden med vad deras kunder kommer att producera/konsumera nästkommande dygn timme-för-timme. De som alltid lägger ut sin produktion är de som har låga eller inga produktionskostnader, samt de som inte vill starta/stanna sin produktion under dygnet, såsom till exempel kärnkraft. Därefter kommer den reglerbara vattenkraften som inväntar att buden börjar stiga för att få ut så högsta möjliga ersättning. Samtidigt faller buden in från kraftvärmeverken som måste nå en nivå på priset för att täcka sina produktionskostnader i form av bränslen. Sist budar de in som enbart producerar el och har en hög marginalkostnad. Efterfrågesidan styrs av om det är höglast eller låglast, vilket dels styrs av konsumtionsmönster över dygnet, samt hur mycket el som behövs till uppvärmning, vilket varierar över året. Utvecklingen framåt kommer högst sannolikt bli att vi kommer att få ett allt mer utsvängande elpris timme för timme beroende på att vi får in allt mer väderberoende produktion i form av vind- och solkraft, samt att vi enligt nuvarande scenario kommer att får allt mindre kärnkraft.

ELCERTIFIKAT

Elcertifikatsystemet är ett marknadsbaserat system där priserna styrs av utbud och efterfrågan. Utbudet består av att all produktion som sker med förnybara källor (såsom sol, vind, vatten och biodrivmedel) tilldelas ett elcertifikat per producerad MWh. Efterfrågan uppstår genom att alla som säljer/förbrukar el måste betala en kvotplikt i förhållande till hur mycket man sålt/förbrukat. Fram till och med 2015 har vi fått ett allt större överskott av elcertifikat. Det har flera orsaker. Det första är att under övergångsordningen, vilket gav elcertifikat till existerande förnybar produktion, tilldelades det betydligt mer elcertifikat än prognostiserat. Det andra är att det även efter detta har producerats mer elcertifikat än beräknat. Till detta kommer att efterfrågan varit lägre eftersom det sålts/konsumerats mindre el är prognostiserat. Och eftersom kvotplikten räknas mot elförbrukning har det efterfrågats färre certifikat. Det gör att vi har fått ett växande överskott vilket lett till ett alltmer tillbakapressat elcertifikatspris. För att

korrigera obalanser i systemet har man kontrollstationer där man korrigerar kvotplikten för att återfå balans mellan utbud/efterfrågan. Kontrollstationen är alltså inte till för att höja priset på elcertifikat. Det kan dock bli effekten av en ökad efterfrågan. Senaste kontrollstationen 2015 blev efter en hel del politiskt debacle slutligen beslutad i slutet av 2015 vilket innebär att kvotplikten höjs väsentligt kommande fem år. Detta kommer sannolikt ge stigande priser.

Det är också värt att nämna att priserna på elcertifikat har en årscykel på grund av att de tilldelas en gång per månad, men kvotplikten redovisas endast en gång per år, den 1 april. Det gör normalt att efterfrågan är låg under andra kvartalet och att den sedan stiger framåt hösten. Hur det sedan utvecklas under vintern beror på vilken karaktär vintern får. Kall vinter ökar elförbrukningen och därmed efterfrågan. Blåsig vinter ökar produktionen och därmed utbudet.

Hur ser det då ut framåt? Vi har gjort en analys utifrån antaganden om utbyggnadstakt och elförbrukning. Om vi tar avstamp ifrån vad som just nu är planerat att byggas (nybyggnation och utökning av existerande kapacitet baserat uppgifter från Energimyndigheten och NVE) i form av vind, vatten och biokraft, blir totalen enligt denna tabell.

År	Total MW
2016	1450,0
2017	775,3
2018	989,6
2019	728,0
2020	648,1

Ställer man sedan detta mot prognostiserad efterfrågan och kvotplikt utvecklar sig över-/underskott enligt de röda staplarna. Utbyggnadstakten är dock mycket avgörande. Om vi i modellen lägger in ytterligare 300 MW vattenkraft eller 330 MW vindkraft fram till och med 2020 får vi ett helt annat utseende på balansen, vilket representeras av de blå staplarna. ✱

FOTO: KRISTIAN HERTOFT

Sten Lillienau,
Neas Energy

PRISUTVECKLING PÅ INSATSVAROR

KVOTPLIKTSKURVOR: HISTORISKA OCH NUVARANDE

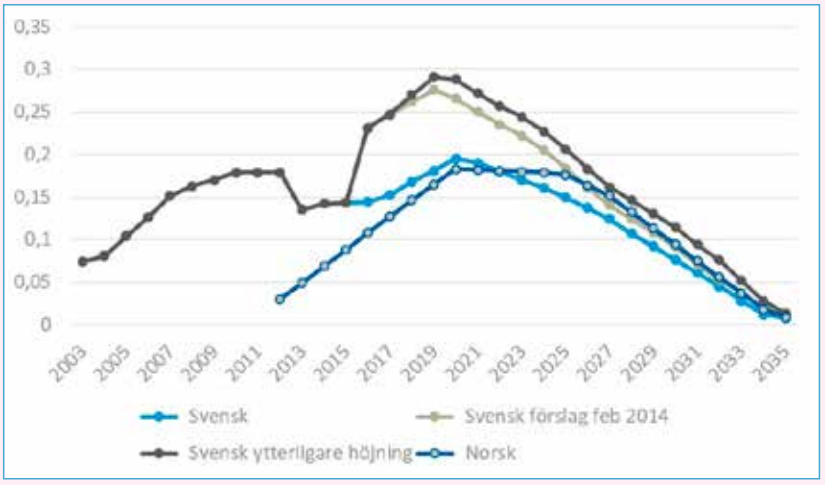

MÖJLIGA SCENARION FÖR ÖVERSKOTT/UNDERSKOTT AV ELCERTIFIKAT

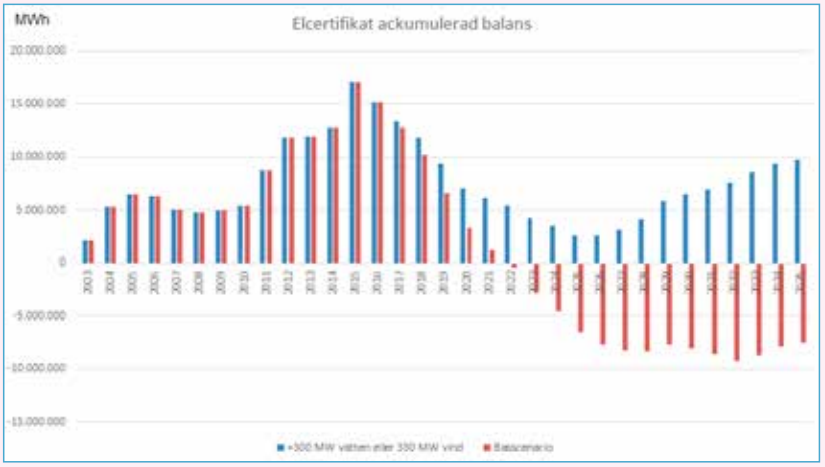

Svenska
Vindkraftkonsulterna AB
- Vi står till Ert förfogande!

Vi har god hand med vindkraftverk...

SVENSKA VINDKRAFTKONSULTERNA AB
GRADGATAN 2 | S-534 50 | VARA

070-590 57 41 | info@vindkraftkonsulterna.se | www.vindkraftkonsulterna.se

---

Annonsera i Svensk vindkraft

Kontakta Magnus Nordén,
tel 070-6596925, magnus@winterwind.se

Förmedling och tredjeparts-värdering av vindkraftverk

Effektreduceringsutredningar

Kostnadsrabatt för medlemmar i SVIF

bravihb@gmail.com **tel 073-823 62 71**

MEDLEMSNYTTA – utveckling av specifika medlemserbjudanden

Som medlem i Svensk vindkraftförening får man tillgång till fördelaktiga medlemsförmåner som skapar värde för dig som vindkraftägare. Vi ser kontinuerligt över våra medlemsförmåner och söker nya.

Ramavtal med elhandelbolag

Svensk vindkraftförening har ramavtal med NEAS Energy som är specialiserade på hantering av elproduk- tion från förnybara källor, såsom vind och vatten. De bedriver handel med förnybar el, både rent fysisk leverans med balansansvar, men också finansiellt med alla delar såsom el, elcertifikat och ursprungsgarantier. NEAS är en av de ledande aktörerna i norra Europa där de förvaltar en produktion på mer än 5000 MW i Danmark, Sverige, Tyskland och England.

Kontakt:
Sten Lillienau tel. 072-560 58 95
stl@neasenergy.com

Skräddarsydd Vindkraftförsäkring

Marsh som är världens ledande riskkonsult och försäkringsförmedlare med lång erfarenhet av försäkringar och rådgivning till energisektorn erbjuder Svensk vindkraftförenings medlemmar en skräddarsydd vindkraftförsäkring. Marsh använder sina samlade resurser, sin expertis och erfarenhet för att arbeta för sina kunder. Målet är att säkerställa att försäkringstagarnas verksamhet fungerar effektivt för att underlätta en framtida utveckling.

Kontakt:
Anders Orebrandt tel. 08-412 42 88
anders.orebrandt@marsh.com

Juridisk rådgivning

MAQS Advokatbyrå är en av Sveriges ledande affärsjuridiska advo- katbyråer med kontor i Stockholm, Göteborg och Malmö. MAQS har mångårig erfarenhet av att hantera uppdrag inom förnyelsebar energi, med särskild inriktning på vindkraftsbranschen. MAQS utgångspunkt är att leverera juridiska tjänster med högsta kvalitet och tror att detta görs på bästa sätt genom en modern organisation och ett proaktivt tänkande.

Kontakt:
Mikael Kowal tel. 031-10 61 40
mikael.kowal@maqs.com.

Föreningen ingår i Nätverket 100% förnybart

100 % förnybart är en sammanslutning av en rad aktörer som verkar för att Sverige ska energieffektivisera och ställa om till ett hållbart energisystem, baserat helt på energi från förnybara källor. Energi från förnybara källor och energieffektivisering är etablerad teknik som fasar ut fossil energi och kärnkraft. Senast år 2050 kan vi i Sverige ha ett förnybart energisystem som tar hänsyn till de klimat- och resursutmaningar världen står inför.

100 % förnybart står redo att genomföra de förändringar av energisystemet som krävs. Http://förnybart.org/avsiktsforklaring/

Kontakt:
Anna-Carin Windahl Tel: 0735 32 10 96
info@fornybart.org

Bli medlem!

Svensk vindkraftförening är aktiv kring vindkraftens förutsättningar och utveckling i Sverige. Som medlem stöttar du vårt gemensamma arbete med att bevaka vindkraftens intressen gentemot politiker, myndigheter och medier. Vi informerar om vindkraft och diskuterar hur vindkraften ska byggas ut på bästa sätt.

Medlemsförmåner

- Årsprenumeration av tidningen Svensk vindkraft
- Föreningens förmånliga avtal med elhandelsbolag
- Föreningens förmånliga avtal med försäkringsbolag
- Föreningens förmånliga avtal för juridisk rådgivning
- Rabatt på föreningens konferenser och seminarier
- Rabatt på samarbetspartners, konferenser och seminarier

Winterwind International Wind Energy Conference

Från att samlat en liten skara entusiaster i en bygdegård i Åsele 2008 till en internationellt etablerad konferens. Winterwind har de senaste åren blivit en viktig hörnsten på den internationella arenan om vindkraft i kalla klimat.

Vindkraft i kalla klimat är en av de största och viktigaste utmaningarna för att nå de mål som satts upp för svensk vindkraft till 2020. Över hälften av den kommande kapaciteten i nya svenska vindkraftprojekt projekteras för områden där temperaturen understiger -20 grader i fler än nio dagar varje år eller som utsätts för signifikant nedisning. Detta ställer inte bara stora krav på teknisk utrustning utan får också konsekvenser för kapacitetsutnyttjandet i dessa områden vintertid. Samtidigt rymmer dessa områden en enorm potential både när det kommer till vindförhållanden och etableringsmöjligheter.

Winterwind är en nischad konferens som har genomförts i norra delarna av Sverige varje år sedan 2008. Konferensen har sitt ursprung i den första vindenergikonferensen med inriktning på kallt klimat; BOREAS I, som arrangerades i finska Hetta 1992. Konferenserna är en viktig del i arbetet för att skapa de förutsättningar som krävs för en fortsatt utbyggnad och utveckling såväl nationellt som internationellt. Under Winterwind diskuteras de senaste tekniska innovationerna och utmaningarna och inte minst nätverkandet är ett viktigt inslag under dagarna.

Konferensen har en bred global publik och samlar representanter från branschen, investerare, projektorer, forskare, tillverkare, intresseorganisationer, myndigheter, energibolag och sist men inte minst studenter. De senaste åren har deltagarantalet legat i snitt runt 500 deltagare.

Årets konferens 8–10 februari i Åre lockade besökare från 17 länder och inleddes med ett studiebesök Mullbergs vindkraftpark som består av 26 Siemens WTG 113-3,0 och ägs av Skanska och Jämtkraft.

Winterwind lokaliseringar genom åren

2008	Åsele (konferensen hölls på svenska)
2008	Norrköping (konferensen hölls på engelska)
2009	Ingen konferens
2010	Piteå
2011	Umeå
2012	Skellefteå
2013	Östersund
2014	Sundsvall
2015	Piteå
2016	Åre
2017	TBA

Winterwind
INTERNATIONAL WIND ENERGY CONFERENCE

Svensk vindkraftförening identifierade tidigt potentialen för vindkraft i kalla klimat och Winterwind har med åren blivit viktig del av föreningens verksamhet. ✱

Ulla Hedman Andrén

Foto: iStock

15/6

Global Wind Day

Vindkraftens dag, är ett arrangemang som startades av Svensk vindkraftförening redan 2003 och idag uppmärksammas dagen över hela världen.

Global Wind Day har sedan starten varit ett årlig händelse som inträffar den 15 juni. Det är en dag för att upptäcka vind, ström och de möjligheter vindkraften rymmer för att förändra vår värld. Tanken med dagen är att öka den allmänna acceptansen genom kunskap och förståelse. För många människor är vindkraft är ett mysterium så syftet med dagen är att uppmärksamma vindkraftens miljömässiga fördelar och skapa lokal medvetenhet och acceptans för fortsatt utbyggnad av svensk vindkraft. Svensk vindkraftförening har genom åren och i samarbete med Energimyndigheten och vindkraftsägare över hela Sverige arrangerat mycket uppskattade studiebesök, informationsträffar.

Sedan 2008 har Vindkraftens dag arrangerats som en del av det internationella arrangemanget Global Wind day i samarbete med EWEA. Från 2015 kommer arrangemanget att drivas som en rörelse i Sverige. ✱

Ulla Hedman Andrén

World Wind Energy Conference 2017, WWEC2017

Svensk vindkraftföreningen står värd för World Wind Energy Conference WWEC 2017. Efter många års lobbande med start våren 2012 har nu Sverige blivit utsedda som värdland för konferensen som då är tillbaka i Europa efter 5 år runt om i världen.

WWEC är en årlig konferens arrangerad av World Wind Energy Association (WWEA) i samarbete med en nationell medlemsorganisation. WWEA ser Sverige som ett land i framkant avseende dialog, öppenhet och kunskapsutbyte. Föreningen vann hem konferensen på temat ”Democratic & Popular Wind Power” om hur man kan bidra till utvecklingen av vindkraft med en mix av aktörer som engagerar sig för energiomställningen. Konferensen kommer sätta energi-Sverige på kartan, ett utmärkt tillfälle för svenska aktörer att synas globalt och för världen att se möjligheter i Sverige. Konferensen kommer också skapa synergier näringsmässigt och bidra till ett utbyte av kunskap på ett sätt som gynnar ägandet och intressen inom svensk vindkraft.

Det är en konferens med stora möjligheter för Sverige. I en alltmer globaliserad värld behövs en mer offensiv approach med ett internationellt perspektiv. Vindkraft är en av de viktigaste hörnstenarna i den framtida energimixen och fler och fler länder har satt mycket ambitiösa mål för förnybar energi, vissa med det ambitiösa målet om 100 procent förnybar energi. Vinden blåser fritt, passerar alla territorier vilket kommer leda till att vi kommer få se mer gränsöverskridande samarbeten i framtiden. Konferensen kommer presentera innovationer, tekniska, ekonomiska, sociala förbättringar samtidigt visa att fördelarna med vindkraft är tillgängliga för alla människor.

Sverige ligger i framkant när det gäller vindkraft som näringsgren. Det ska vi vara stolta för. Temat för konferensen ”Democratic & Popular Wind Power” kommer att prägla programmet och vi kommer lyfta goda exempel på tex andelsägd vindkraft, uppförandekod för vindkraftbranschen, miljöbalkens krav på samrådsförfarande etc. Positiv uppmärksamheten kring konferensen kommer också leda till en ökad acceptans och en förståelse för att förnybar energi är att räkna med och i synnerhet vindkraft.

Vi har valt Malmö som konferensstad. Idag rankas Malmö som en av världens mest hållbara städer. Visioner och planer handlar om allt från att utveckla infrastrukturen på ett hållbart sätt till målet att Malmö till 100 procent ska vara försörjt av förnybar energi år 2030. Vilket gör Sverige och Malmö till ett mycket spännande val.

Svensk vindkraftförening är en av grundarna till World Wind Energy Association. WWEA, ett internationellt nätverk som bildades i Husum, Tyskland 2001. WWEA är en ideell förening som främjar vindkraft i världen, med mer än 600 medlemmar i ca 100 länder.

Kalendarium Word Wind Energy Conference i ett 6 års perspektiv;

WWEC2012	Bonn, Tyskland
WWEC2013	Havanna Kuba
WWEC2014	Shanghai Kina
WWEC2015	Jerusalem, Israel
WWEC2016	Tokyo, Japan
WWEC2017	Malmö, Sverige

Sedan start har det genomförts 14 konferenser med start i Berlin 2002.

Konferensens mål

- Att stärka Sveriges position i energisektorn både nationellt och internationellt
- Att ta vara på internationella erfarenheter kring vindkraft och närliggande intresseområden
- Att bidra till kunskapsdelning om aktuell utveckling som gagnar teknik, miljö och samhälle
- Att stärka vindkraftens position i energisektorn och Sveriges position internationellt
- Att skapa en dialog mellan allmänheten, beslutsfattare, influencers/ambassadörer och vindkraftsbranschen
- Att synliggöra Sverige som land att driva frågor om förnybar- och vindkraftkraft

Konferensen kommer genomföras i Malmö 12–14 juni, 2017 och kommer vid sidan om sessioner erbjuda utställning, studiebesök, sociala events mm. ✱

Ulla Hedman Andrén

Kalender 2016

12–13 maj
Stämmodagarna – 30-års jubileum
& Årsmöte Svensk vindkraftförening
Kalmar

15 juni
Global Wind day
Landet runt

3–10 juli
Almedalsveckan
Visby

27–29 september
EWEA Annual Conference and WindEnergy
Hamburg, Germany

26–27 oktober
Vind 2016 – från inställning till omställning
Stockholm

31 oktober – 1 november
WWEC2016
Tokyo, Japan

Senaste uppdateringarna finns på:
www.svensk-vindkraft.org

Nästa nummer

Augusti 2016
Tema:
Politik, energi & miljö

SVENSK vindkraft

MEDLEMSAVGIFTER 2016

PRIVATPERSONER:
500 kr medlem i Svensk vindkraftförening
200 kr medlem i Svensk vindkraftförening ungdom (upp till 25 år)
600 kr medlem i Svensk vindkraftförening (för dig som bor utomlands)
SERO-medlemskap kostar 150 kr
Bankgiro 5842-2551

FÖRETAG UTAN PRODUKTION:
500 kr + 2 500 kr*.

FÖRETAG MED PRODUKTION:
500 kr + 4,00 kr*/installerad kilowatt och år, max 35 000 kr/ägare

*Serviceavgiften är avdragsgill.
För att bli medlem, besök vår hemsida www.svensk-vindkraft.org och klicka på "bli medlem".

ENDAST PRENUMERATION
Endast årsprenumeration av tidningen Svensk vindkraft kostar 500 kr/år inkl. moms (6%).

STYRELSE
Jeanette Lindeblad, ordförande
Tel: 070-605 44 41
E-post: jeanette@svensk-vindkraft.org

Carl-Arne Pedersen, vice ordförande
Tel: 072-338 71 77
E-post carl-arne.pedersen@outlook.com

Akko Karlsson, kassör
Tel: 0705-25 72 23
E-post: akko@home.se

Fredrik Lindahl, ledamot
Tel: 0704-44 90 94
E-post: fredrik@slitevind.se

Hans-Olof Nilsson, ledamot
Tel: 0706-063 494
E-post: hans-olof@hoenterprise.se

Niklas Lundaahl, ledamot
Tel: 023 48 80 65
E-post: niklas.lundaahl@dalavind.se

Mats Weinesson, ledamot
Tel: 070-52188 00
E-post: mats@gotala.se

VERKSAMHETSCHEF:
Ulla Hedman Andrén
Tel: 076-716 05 50
E-post: ulla@svensk-vindkraft.org

enercon.de/new-products

+ ENERCON CAREER

För närvarande söker vi en Teknisk Säljare med placering i Malmö. Vi samarbetar i denna rekrytering med temp-team så besök gärna deras hemsida www.temp-team.se för mer information om tjänsten.

Avsändare:
Svensk Vindkraftförening
Kvarngatan 2
SE-311 31 Falkenberg

B

SVERIGE
PORTO BETALT

Mer värde i vinden

Priserna på elmarknaden är hårt pressade. Samtidigt blir de allt mer volatila på kort sikt, vilket innebär en möjlighet till att öka värdet på din produktion. Vårt mål är att bidra med kunskap och verktyg för att du ska kunna utnyttja marknadsrörelserna och skapa en försäljningsstrategi. Det gör vi bland annat genom:

- Aktiv rådgivning och marknadsanalyser
- Bevakningstjänst för att fånga toppar och skydda mot dalar
- Kvartalspool som ger möjlighet att ökat värde på både bundna och rörliga avtal

Kontakta oss så berättar vi mer hur vi kan bidra till att öka värdet på din vindkrafts-produktion och vad vårt ramavtal med Svensk Vindkraftförening erbjuder.

NEAS ENERGY

Kontakta oss:

Jesper Düring: +45 40 64 64 44 – jdl@neasenergy.com

Sten Lillienau: 072 560 58 95 – stl@neasenergy.com

www.NeasEnergy.se